

Jilid III
Bil.60

Hari Jumaat
8hb Disember, 1989

MALAYSIA

PENYATA RASMI PARLIMEN

PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
House of Representatives

PARLIMEN KETUJUH
Seventh Parliament

PENGGAL KETIGA
Third Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 10365]

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 1990

Jawatankuasa—

Jadual:

Maksud B. 46 [Ruangan 10406]

Maksud B. 47 dan B. 48 [Ruangan 10442]

USUL:

Anggaran Pembangunan 1990

Jawatankuasa—

Maksud P. 46 [Ruangan 10406]

Maksud P. 47 dan P. 48 [Ruangan 10442]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT YANG KETUJUH

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG KETIGA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, TAN SRI DATO' MOHAMED ZAHIR BIN HAJI ISMAIL,
P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, DATO' SERI DR
MAHATHIR BIN MOHAMAD.D.K.J. D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J.,
DP., D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.DJC., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.N.M., P.S. (Kubang
Pasu).

Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Pembangunan Negara dan Luar
Bandar, TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan DATO' SERI DR LING LIONG SIK, SP.MP., D.P.M.P.
(Labis).

Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATO' SERI S. SAMY VELLU, S.P.M.P.,
S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput).

Menteri Perusahaan Utama, DATO' SERI DR LIM KENG YAIK, S.P.M.P.,
D.P.C.M. (Beruas).

” Menteri Pertahanan, Y.B.M. TENGKU DATO' AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ
BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., S.S.A.P., P.M.JC. (Kota Bharu).

Menteri Kerjaraya, DATUK LEO MOGGIE ANAK IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' SERI RAFIDAH AZIZ, S.P.M.P.,
D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar).

Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Menteri Kehakiman, DATO' DR
HAJI SULAIMAN BIN HAJI DAUD, S.I.M.P., P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).

Menteri Pertanian, DATUK. SERI SANUSI BIN JUNID, D.S.D.K., D.G.S.M., S.M.K.
(Jerlun-Langkawi).

Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, DATUK AMAR STEPHEN YONG
KUET TZE, D.A., P.N.B.S. (Padawan).

Menteri Pendidikan, TUAN ANWAR BIN IBRAHIM (Permatang Pauh).

Menteri Luar Negeri, DATO' HAJI ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, S.P.M.S.,
S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).

Menteri Kewangan, DATO' PADUKA DAIM ZAINUDDIN, D.H.M.S., S.S.A.P.
(Merbok)..

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN LEE KIM SAI, P.P.N.
(Hulu Langat).

Yang Berhormat Menteri Belia dan Sukan, DATO' SERI HAJI MOHD. NAJIB BIN TUN HAJI ABDUL RAZAK (Orang Kaya Indera Shahbandar), S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P. (Pekan).

„ Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATUK KASITAH BIN GADDAM, P.G.D.K. (Kinabalu).

Menteri Kesihatan, TUAN NG CHENG KIAT (Klang).

Menteri Penerangan, DATO' MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.I.M.P., S.S.U., P.N.B.S., D.P.M.S., K.M.N. (Pulai).

Menteri Kebudayaan dan Pelancongan, DATO' HAJI SABBARUDDIN CMK, S.I.M.P., D.S.A.P., S.M.S. (Temerluh).

Menteri Perusahaan Awam, DATO NAPSIAH BINTI OMAR, D.S.N.S. (Kuala Pilah).

„ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' DR MOHAMAD YUSOF BIN HAJI MOHAMED NOR, D.P.M.T., J.M.N., S.M.T., P.P.T. (Setiu).

„ Menteri Kebajikan Masyarakat, DATO MUSTAPPA BIN MOHAMMAD, D.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I. (Sri Gading).

Menteri Buruh, DATO' LIM AH LEK, D.S.A.P., S.M.T., J.P. (Bentung).

Timbalan Yang di-Pertua, DATO HAJI MOHAMED AMIN BIN HAJI DAUD, D.I.M.P., J.M.N., A.M.N., A.M.P. (Rompin).

„ Timbalan Yang di-Pertua, TUAN D. P. VIJANDRAN (Kapar).

Timbalan Menteri Buruh, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).

„ Timbalan Menteri Pertahanan, DATO' ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAPHA, D.S.A.P., P.N.B.S., J.M.N. (Paloh).

Timbalan Menteri Kerjaraya, TUAN LUHAT WAN (Baram).

Timbalan Menteri Pertanian, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).

Timbalan Menteri Pertanian, DATO' S. SUBRAMANIAM, D.S.N.S., D.P.M.J., S.M.J. (Segamat).

Timbalan Menteri Dalam Negeri, DATO' MEGAT JUNID BIN MEGAT AYOB, D.P.C.M., A.M.P., A.M.K. (Pasir Salak).

Timbalan Menteri Perusahaan Awam, TUAN HAJI DAUD BIN DATO' HAJI TAHA, S.M.J. (Batu Pahat).

Timbalan Menteri Kebudayaan dan Pelancongan, DATO' NG CHENG KUAI, D.P.M.P., A.M.P. (Lumut).

Timbalan Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, DATO, MOHD TAJOL ROSLI BIN MOHD. GHAZALI, D.P.M.P., A.M.P. (Gerik).

Timbalan Menteri Kerjaraya, DATO' ALEXANDER YU LUNG LEE, D.P.M.P. (Batu).

Timbalan Menteri Kewangan, DATO' WAN ABU BAKAR BIN WAN MOHAMED, D.I.M.P. (Jerantut).

Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' DR SITI ZAHARAH BINTI SULAIMAN, D.I.M.P. (Mentakab).

Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' KOK WEE KIAT, A.M.N. (Selandar).

Timbalan Menteri Pendidikan, TUAN WOON SEE CHIN, S.M.J., A.M.N., P.I.S. (Senai).

Timbalan Menteri Buruh, TUAN KALAKAU UNTOL (Tuaran).

Timbalan Menteri Kewangan, DATO' LOKE YUEN Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim).

Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN OSU BIN HAJI SUKAM (Papar),

„ Timbalan Menteri Penerangan, TUAN RAILEY BIN HAJI JAFFREY (Silam).

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN LAW HIENG DING, K.M.N., P.B.S. (Sarikei).

„ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATIN PADUKA HAJAH ZALEHA BINTI ISMAIL, D.P.M.S., S.M.S., K.M.N. (Selayang).

Timbalan Menteri Perusahaan Utama, DATO' ALIAS BIN MD. ALI, D.P.M.T., S.M.T., K.M.N., P.I.K. (Hulu Terengganu).

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, RAJA DATO' ARIFFIN BIN RAJA SULAIMAN, D.S.D.K., S.M.S. (Baling).

Timbalan Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO HAJI MOHD. KHALID BIN MOHD. YUNUS, D.S.N.S. (Jempol).

Timbalan Menteri Pendidikan, DR LEO MICHAEL TOYAD (Mukah).

Timbalan Menteri Luar Negeri, DATO' DR ABDULLAH FADZIL BIN CHE WAN, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang).

Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, TUAN ABDUL GHANI BIN OTHMAN, S.M.J. (Ledang).

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DRS SULEIMAN BIN MOHAMED (Tiliwangsa).

Timbalan Menteri Belia dan Sukan, CIK TENG GAIK KWAN, A.M.N., P.P.N. (Raub).

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR TING CHEW PEH (Gopeng).

Setiausaha Parlimen Kementahan Belia dan Sukan, TUAN HAJI AWANG BIN JABAR, S.M.T., A.M.N., P.J.K. (Dungun).

Setiausaha Parlimen Kementwian Penerangan, DATO' HAJI DUSUKI BIN HAJI AHMAD, D.I.M.P. (Tumpat).

Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Masyarakat, TUAN PETER PAH KUI (Lambir).

Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, TUAN ONG TIN KIM (Teluk Intan).

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan dan Pelancongan, TUAN ABDUL RAMAN BIN SULIMAN, P.M.P., A.M.P. (Parit Buntar).

Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, TUAN OTHMAN BIN ABDUL, A.M.P., P.P.T. (Pendang).

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN MOHAMED BIN JAMRAH, A.M.P., P.P.T., J.P. (Bagan i

Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, TUAN ADAM DIN ABDUL KADK (Kuantan).

Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, TUAN CHUA JUI MENG, P.J.S. (Bakri).

TUAN ABDOL MULO BIN AWANG DAMIT (Labuan).

DATO' ABDUL AJIB BIN AHMAD, D.G.S.M., D.P.M.J., B.S.J. (Mersing).

DR ABDUL HADI BIN DERANI, K.M.N., A.M.K. (Kota Setar).

DATO' ABDUL KADIR BIN HAJI SHEKH FADZIR, D.S.D.K., A.M.K. (Kulim Bandar Baharu).

TUAN HAJI ABDUL MANAP BIN HAJI AHMAD, A.M.N., A.M.P., P.J.K. (Sungai Petani).

TUAN HAJI ABDUL RAHMAN BIN BAKAR (Marang).

TUAN HAJI ABDUL RAZAK BIN HAJI ABU SAMAH, D.S.M., A.M.N., P J.K. (Lembah Pantai).

DATUK PATINGGI TAN SRI HAJI ABDUL TAIB MAHMUD, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Samarahan).

DATO' ABDULLAH AHMAD, S.J.M.K., D.P.M.K., P.N.B.S., A.D.K. (Kok Lanas).

DATUK ABDULUUI BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., D.J.N., K.M.N. (Kepala Batas).

TUAN HAJI NIK ABDULLAH BIN HAJI ARSHAD, S.M.K. (Pengkalan Chepa).

DATO' DR APH/UDIN BIN HAJI OMAR, D.S.D.K., J.S.M., K.M.N., B.C.K. (Padang Terap).

TUAN AHMAD BIN OMAR, P.P.N. (Pagoh).

TUAN HAJI BASRI BIN BAJURI, K.M.N., S.M.S., P.J.K. (Kuala Langat).

DATUK BERNARD GILUK DOMPOK, P. G. K. (Penampang).

TUAN HAJI BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).

DR CHEN MAN HIN (Seremban).

TUAN CHEW KAM HOY, A.M.J., J.P. (Padang Serai).

TUAN OBAN HENG KAI (Bukit Mertajam).

TiAN SAMSON CHIN CHEE Tsu (Tawau).

DR V. DAYID (Puchung).

TUAN DOUGLAS UOGAH EMBAS, A.B.S., P.B.S. (Betong).

Yang Berhormat DR ENG SENG CHAI (Petaling Jaya).

TUAN FUNG KET WING (Sandakan).

TUAN GERARD MATH LEE MIN, A.S.D.K. (Gaya).

TUAN HAJI GHAZALI BIN AHMAD, A.M.N., P.C.K. (Jerai).

DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).

TUAN GOOI HOCK SENG (Bukit Bendera).

„ TUAN HASHIM BIN SAFIN @ SHAFAIN, A.M.N. (Tanah Merah).

TUAN HSING YIN SHEAN (Tanjong Am).

TUAN HAJI HUSSEIN BIN HAJI TAIB, P.P.N., P.J.K. (Sabak Bernam).

TUAN HU SEPANG (Rasah).

„ TUAN HAJI IBRAHIM BIN ALI (Pasir Mas).

TUAN HAJI IBRAHIM AZMI BIN HASSAN (Kuala Nerus).

„ DATO' ISMAIL @ MANSOR BIN SATO, D.P.M.T., S.M.T., A.M.N. (Kemaman).

TUAN JAWAH ANAK GERANG (Lubok Antu).

„ TUAN JAMES JIMBUN ANAK PUNGGGA, P.B.S. (Kapit).

„ TUAN JUSTINE ANAK TEMENGGONG JINGGUT (Ulu Rajang).

DATUK KADOH AGUNDONG, P.G.D.K. (Padas).

DATO' HAJI KAMARUZAMAN BIN HAH AHMAD, D.P.M.S., J.M.N., A.M.N., J.P. (Tanjung Karang).

„ TUAN R. KARPAL SINGH (Jelutong).

TUAN LAINUS ANAK ANDREW LUWAK (Serian).

„ TUAN LAU DAK KEE (Pasir Pinji).

TUAN LAW LAI HENG @ GOH LAI HENG, P.I.S., B.S.I., K.M.N., A.M.N. (Pontian).

TUAN LEE LAM THYE (Bukit Bintang).

DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG, D.P.C.M. (Taiping).-

„ TUAN LIEW AH KIM (Seputeh).

TUAN IJM GUAN ENG (Koia Melaka).

TUAN LIM KIT SIANG (Tanjong).

„ PUAN LING CHOOI SIENG (Kluang).

TUAN MADATANG BIN MOREJAL (Bandau).

TUAN MAIDOM P. PANSAL (Kota Belud).

TUAN MICHAEL ASANG, B.s.c. (Jambongan).

TUAN HAJI MOHAMAD BIN ABDULLAH, p.j.K. (Maran).

DATO' HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, D.J.M.K., K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).

Yang Berhormat TUAN HAJI MOHAMED BIN HAJI ISA, A.M.N., P.S. (Kuala Kerai).

- „ TUAN HAJI MOHAMED SAM BIN HAJI SAILAN, A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Muar).
- „ TUAN MOHAMED TAWFIK BIN TUN DR ISMAIL (Sungai Benut).
- „ TUAN HAJI MOHAMED BIN YAAKOB (Rantau Panjang).
- „ DATO' HAJI MOHAMMAD ABU BAKAR BIN RAUTIN IBRAHIM, D.S.D.K., K.M.N. (Kuala Kedah).
- „ TUAN MOHAMMAD SUBKY BIN HAJI ABDUL RAOF, A.M.N., P.J.M. (Ballk Pulau).
- „ TUAN HAJI MOHAMMED YUSOFF BIN HAJI ABDUL LATIFF, J.P. (Tasek Gelugor).
- „ DATUK SERI HAJI MOHD. ADIB BIN HAJI MOHD. ADAM, D.G.S.M. (Alor Gajah)
- „ TUAN MOHD. NOH BIN RAJAB (Tampin).
- „ TUAN HAJI MOHD. SHARIF BIN JAJANG, A.M.N., P.J.K. (Sepang).
- „ TUAN MOHD. TAMRIN BIN ABDUL GHAFAR (Batu Berendam).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).
- „ TUAN HAJI MOHD. ZIHIN BIN HAJI MOHD. HASSAN (Larut).
- „ DATO' MUSA BIN HITAM, S.P.M.J., S.S.U., S.P.M.S., D.U.N.M., S.P.N.S. (Kota Tinggi).
- „ TUN DATUHAH MUSTAPHA BINDATU HARUN, S.M.N., S.P.D.K., S.I.M.P., P.N.B.S., S.P.M.J., S.P.M.P., S.P.C.M., K.C.R.L., K.ST.J. (Limbawang).
- „ TUAN MUTANG TAGAL (Bukit Mas).
- „ TUAN NASRUDDIN BIN HAJI ALANG SAIDIN, A.M.P. (Parit).
- „ TUAN NGOI THIAM WOH (Kampar).
- „ DR NICHOLAS MUNONG ANAK IBAU (Rajang).
- „ TUAN NURNIKMAN BIN ABDULLAH (Kimanis).
- „ TUAN JOE OJIHI SUPIRING (Manidu).
- „ TUAN ONG TEE KEAT (Ampang Jaya).
- „ DATO' OO GIN SUN, D.S.D.K., S.D.K., A.M.K., J.P. (Alor Setar).
- „ DATUK JOSEPH PAIRIN KITINGAN (Keningau).
- „ TUAN M. G. PANDITHAN, K.M.N. (Tengah).
- „ DR PATAU RUBIS, P.B.S. (Mas Gading).
- „ TUAN P. PATTO (Ipoh).
- „ TUAN PETER PAUL DASON (Bayan Baru).
- „ DATUK PETER TINGGOM ANAK KAMARAU, P.N.B.S., P.C., K.M.N., A.M.N. (Saratok).
- „ TUAN PITTING BIN HAJI MOHD. ALI (Kinabatangan).

Yang Berhormat DATO' RADZI BIN SHEIKH AHMAD, D.P.M.P. (Kangar).

- „ DATIN PADUKA HAJJAH RAHMAH BINTI OTHMAN, D.P.M.S., J.S.M., S.M.S., A.M.P., P.J.K. (Shah Alam).
- „ DATO' RAIS YATIM, D.S.N.S. (Jelebu).
- „ Y.B.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang).
- „ DATO' HAJI SAIDIN BIN HAJI MAT PIAH, D.P.M.P., P.M.P., A.M.N., P.J.K. (Tasik Chenderoh).
- „ DATUK HAJI SAKARAN BIN DANDAI, S.P.D.K., J.P. (Semporna).
- „ TUAN SHAHIDAN BIN KASSIM, A.M.P. (Arau).
- „ DATO SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).
- „ PUAN HAJJAH SHARIFFAH DORAH BINTI DATO' SYED MOHAMMED, S.M.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Parit Sulong).
- „ TUAN SIM KWANG YANG (Bandar Kuching).
- „ TUAN S. S. SUBRAMANIAM, P.I.K., A.M.S. (Hulu Selangor).
- „ TUAN TAIMAN BIN LUMAING (Pensiangan).
- „ DATUK DANIEL TAJEM ANAK MIRI, P.N.B.S., J.M.N. (Batang Lupar).
- „ TUAN TAN KOK WAI (Sungei Besi).
- „ DR TAN SENG GIAW (Kepong).
- „ TUAN TEOH TEK HUAT (Bagan).
- „ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).
- „ TUAN TIEU SUNG SENG @ Tiu SIING SENG (Sibu).
- „ TUAN TING CHEK MING (Batu Gajah).
- „ TUAN TING LING KIEW (Bintulu).
- „ TUAN HAJI WAN OMAR BIN WAN MAJTO, S.M.K., P.P.N. (Pasir Puteh).
- „ TUAN WANG CHOON WING, A.M.N. (Lipis).
- „ DATOK HAJI YAHAYA BIN MOHD. SHAFIE, P.S.D., P.M.P., A.M.P., A.M.N., J.P. (Tambun).
- „ PUAN 𐄂 ZAINABON BINTI ABU BAKAR (Tebrau).
- „ DATO' ZAINAL ABIDIN BIN JOHARI, D.S.D.K., K.M.N., P.P.N., B.K.M., P.J.K., J.P. (Sik).
- „ DATO' ZAINAL ABIDIN BIN ZIN, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai).
- „ DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., P.J.K. (Besut).
- „ TUAN ZUBIR BIN EMBONG (Kuala Terengganu).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Dato' Haji Wan Zahir bin Sheikh Abdul Rahman, D.P.M.P., J.S.M.

Ketua Penolong Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid, A.M.N.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIANPENYATA RASMI PARLIMEN

Ketua Penyunting: Hj. Yahya bin Manap.

Penyunting Kanan: P. B. Menon.

Penyunting Kanan: Haji Osman bin Sidik.

Penolong Penyunting: N. Ramaswamy.

Penolong Penyunting: Amran bin Ahmad.

Pelapor Perbahasan Parlimen:

Suher bin Husin.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Hajjah Kalsom binii Ghazali.

Mohamed bin Osman.

Norishah binti Mohd. Thani.

Zaharah binti Naim.

Su Soon Chuan.

Norwahidah binti Azizi.

Rozita binti Abdul Samad.

Jainah binti Sakimin.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Mohd. Kassim bin Hashim

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Jumaat, 8hb Disember, 1989

Mesyuarat dimulakan pada pukul 3.00 petang

DOA

[Tuan Yang di-Pertua mem-
pengerusikan Mesyuarat]

JAWAPAN-JAWAPAN
MULUT BAGI PERTANYAAN-
PERTANYAAN

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat
Tuan Haji Abdul Razak bin Haji Abu
Samah.

*(Soalan No. 1 YM. Tuan Haji Abdul
Razak bin Haji Abu Samah tidak hadir)*

**EKSPORT KAYU KAYAN/ROTAN
MALAYSIA**

2. Tuan Haji Abdul Rahman bin Bakar
minta Menteri Perusahaan Utama
menyatakan:

- (a) berapakah nilai jualan/hasil eksport kayu kayan Malaysia untuk tahun 1986-1989 dan berapakah jangkaan yang akan dihasilkan untuk tahun 1990;
- (b) berapakah jumlah jualan hasil eksport rotan dari negara kita dan mengapa pengeksporan rotan dari Semenanjung telah diberhentikan kecuali Sabah dan Sarawak sahaja;
- (c) mengapakah Kerajaan masih meng-eksport kayu sedangkan ianya semakin pupus dan apakah langkah-langkah yang diambil untuk memelihara hutan negara; dan
- (d) adakah Kerajaan bercadang untuk menggubal satu Akta bagi

mengawal pengambilan dan
pengeluaran balak antara Kerajaan
Pusat dan Negeri.

**Menteri Perusahaan Utama (Dato'
Seri Dr Lim Keng Yaik):** Tuan Yang di-
Pertua,

- (a) Nilai eksport kayu kayan Malaysia dalam tahun 1986 berjumlah \$4.67 ribu juta (billion ringgit) dan meningkat kepada \$6.83 billion pada tahun 1987. Pada tahun 1988 nilai eksport berjumlah \$7.09 billion dan dijangka terus kekal dalam lingkungan \$7 billion pada tahun 1989 dan juga dalam tahun 1990.
- (b) Nilai eksport rotan Malaysia dalam tahun 1989 (Januari-Jun) berjumlah \$18.4 juta berbanding dengan \$46.2 juta pada tahun 1988. Eksport rotan di Semenanjung Malaysia diberhentikan pada 1hb Disember 1989 kerana industri perabot dan pemerosesan rotan tempatan berupaya memproses dan menggunakan sepenuhnya bahan mentah tersebut berikutan dengan meningkatnya permintaan eksport perabot rotan. Langkah untuk pengharaman eksport rotan di Semenanjung Malaysia adalah selaias dengan langkah mengharamkan atau menghadkan eksport rotan yang telah diambil oleh negara jiran seperti Indonesia, Filipina dan Thailand. Pengharaman eksport rotan di Sabah dan Sarawak tidak dilaksanakan kerana bilangan industri perabot terhad dan tahap industri pemerosesan rotan yang rendah bagi menggunakan

keseluruhan rotan yang dikeluarkan. Tambahan lagi, kedua-dua negeri sedang menjalankan program penanaman rotan secara komersial.

- (c) Kerajaan terus membenarkan eksport kayu kerana Kerajaan melaksanakan dasar pengurusan hutan yang berkekalan atau, dengan izin, Kerajaan melaksanakan dasar "sustained yield management". Namun begitu eksport kayu balak telah diharamkan di Semenanjung Malaysia sejak 1hb Januari 1985 tetapi di Sabah dan Sarawak masih dibenarkan eksport melalui sistem kuota. Eksport kayu gergaji dibenarkan kerana ianya telah diproses dan mempunyai nilai tokok. Manakala eksport balak di Sabah dan Sarawak dibenarkan kerana tahap dan bilangan industri pemerosesan kayu di negeri berkenaan masih kecil dan tidak mampu menggunakan keseluruhan kayu balak yang dikeluarkan. Meskipun eksport kayu balak dan kayu gergaji dibenarkan, perhatian yang serius tetap diberi ke atas mengurangkan pengeksportan kayu-kayan yang tidak ada nilai tokok seperti kayu balak, kayu gergaji dan veneer, dan kajian akan dibuat untuk mengadakan cukai atas kes pengeksportan atas barangan mentah itu pada satu masa akan datang dan juga pengurusan hutan supaya sumber hutan akan terus berkekalan. Langkah-langkah yang telah diambil untuk memelihara hutan negara ialah:

- (1) Mewujudkan Hutan Simpan Kekal (HSK) dengan izin, "permanent forest estate" seluas 12.74 juta hektar iaitu 38.7% daripada jumlah keluasan negara dan rezab perlindungan hidupan liar seluas 1.5 juta hektar.
- (a) komponen hutan perlindungan seluas 3.80 juta hektar dari HSK

dipelihara dalam bentuk asli untuk melindungi kawasan berbukit, tadahan air dan kepelbagaian genetik; dan

- (b) komponen hutan produktif HSK, dua 8.94 juta hektar diurus secara penghasilan berkekalan di mana prinsip pemeliharaan alam sekitar menjadi teras penting. Ini meliputi sistem tebangan memilih, menentukan arah tebangan, memastikan arah jalan yang betul, melarang tebangan berdekatan sumber air, kerja-kerja inventori dan rawatan pemulihan.
- (2) penentuan catuan tebangan tahunan bagi Hutan Simpanan Kekal dan hutan tanah Kerajaan; dan
- (3) menubuhkan ladang hutan dari jenis cepat membesar dan ladang hutan dari kayu bermutu tinggi.
- (d) Kerajaan tidak bercadang untuk menggubal satu Akta khas bagi mengawal pengambilan dan pengeluaran balak antara Kerajaan Pusat dan Negeri kerana Akta Perhutanan Negara dan Dasar Perhutanan Negara yang dilaksanakan sekarang adalah sudah memadai.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, saya terkejut tidak dengar dalam jawapan Yang Berhormat Menteri berkenaan menyentuh kepada cadangan Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri iaitu untuk pengeksportan kayu secara bentuk balak diharamkan dari negeri-negeri Sabah dan Sarawak dengan kemungkinan untuk pihak Persekutuan membayar "compensation" kepada pihak Kerajaan Negeri itu. Soalan saya ialah adakah perundingan sedang dijalankan

di antara pihak Kerajaan Persekutuan dengan pihak Kerajaan Negeri untuk satu jadual dirumuskan supaya akhimya dalam satu "time frame" selama 10 tahun, contohnya, pengeksporan semua kayu balak akan diharamkan dari negeri-negeri Sabah dan Sarawak sebab pengharaman pengeksporan kayu balak sudah pun dilaksanakan di negeri Thai dan Indonesia. Adakah ini dilaksanakan? Adakah perundingan dijalankan? Sekiranya ada, apakah halangan-halangan ataupun bantahan-bantahan telah dihadapi oleh pihak negeri Sarawak ataupun oleh syarikat-syarikat kayu di negeri Sarawak supaya ini dilewat-lewatkan.

Sekiranya saya dibenarkan, saya mahu mengemukakan soalan yang kedua.

Tuan Yang di-Pertua: Boleh.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, pengharaman pengeksporan kayu balak tidak akan menjejaskan ekonomi negara kita. Sekiranya kita memperluaskan industri berasas kayu di negeri Sarawak maka saya dibciritahu oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri satu ketika bahawa Bintulu telah dipilih sebagai salah satu tempat untuk 10 projek untuk meletakkan industri besar berasas kayu. Maka apakah kemajuan terhadap ini? Apakah tindakan yang telah diambil oleh pihak Kementerian berkenaan untuk syarikat-syarikat kayu? Adakah Kerajaan Negeri Sarawak menyedari bahawa kita boleh lagi menguntungkan jikalau kita memproses ke atas kayu yang dibalakkan untuk membuat, contohnya, perabot bagi tujuan pengeksporan. Adakah ini dibuat dan apakah kemajuan yang telah dicapai?

Dato' Seri Dr Lim Keng Yaik: Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan pertama, saya telah sebutkan dalam jawapan saya di mana saya katakan meski pun eksport kayu balak dan kayu gergaji dibenarkan perhatian yang serius tetap diberi ke atas mengurangkan pengeksporan kayu-kayan yang tidak ada nilai tokok seperti kayu balak, kayu gergaji dan veneer. Dengan tujuan Kerajaan untuk

menghadkan pengeksporan kayu-kayan yang tidak ada nilai tokok memanglah ada tujuan untuk membincang dengan Kerajaan-kerajaan Negeri di Sabah dan Sarawak untuk pada satu masa yang akan datang mengurangkan pengeksporan kayu balak dari kedua-dua negeri tersebut sehingga satu hari kita boleh mengharamkan pada keseluruhannya pengeksporan kayu balak. Ini masih dalam kajian dan konsep atas gantirugi pendapatan yang didapati oleh kedua-dua negeri belum difalsafahkan "has not been di'philosophised'kan" pada masa ini. Bila kita adanya satu konsep, kita memula perbincangan dengan pihak Kerajaan-kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak untuk mengadakan satu ceramah, (*Ketawa*) satu dasar yang mana di negara kita menyimpan barangan-barangan utama untuk digunakan oleh kilang-kilang ataupun perindustrian-perindustrian yang ada di negara kita.

Untuk menjawab soalan kedua mengenai adakah Kerajaan menggalakkan pemerosesan untuk mendapatkan nilai tokok atas kayu-kayan di Semenanjung Malaysia atau di negeri Sarawak, saya tidak tahu dari mana Yang Berhormat dengar mengenai diadakan 10 kilang di Bintulu atau macam mana, saya tidak tahu kerana beliau tidak sebutkan jenis kilang barangkali kilang sawmill sahaja. Apa gunanya diadakan 10 kilang sawmill di Bintulu? Adakah mereka mengilang perabot? Adakah kilang perabot kecil atau besar? Yang Berhormat tadi tahukah ada 2,000 kilang perabot di negara kita yang masih hanya mengesport lebih dari \$50 juta sahaja? Itu kilangkah? Saya panggil mereka bengkel sahaja sebab kita kurang mengadakan kilang-kilang yang boleh memproseskan kayu-kayan yang kita keluarkan. Kita masih membenarkan pengeksporan kayu balak daripada Sabah dan Sarawak dan kayu gergaji dari Semenanjung Malaysia dan kita harap pada satu masa yang akan datang, kita boleh mengadakan lebih kilang-kilang yang boleh memproseskan kayu-kayan yang dikeluarkan oleh hutan kita dan dengan itu boleh dapatkan nilai tokok atau "value-added", dengan izin, ke atas "raw material" kita.

Tuan Justine anak Temenggong Jinggut: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Tadi Yang Berhormat Menteri menyatakan bahawa hasil eksport daripada kayu-kayan ialah \$7.09 billion. Baru-baru ini banyak negara-negara maju telah mengadakan satu kempen "anti-tropical hardwood" yang telah pun memberi pandangan yang salah di mata dunia. Saya ingin hendak bertanya di sini apakah langkah-langkah atau tindakan yang telah, sedang dan akan diambil oleh Kerajaan untuk memberi gambaran yang sebenarnya berlaku di negara kita?

Dato' Seri Dr Lira Keng Yaik: Tuan Yang di-Pertua, saya mengucapkan ribuan terima kasih ke atas pertanyaan Yang Berhormat berkenaan atas kempen Anti-Kayu Tropika yang dijalankan di negara-negara Eropah, negara Amerika Syarikat dan beberapa buah negara lagi, kebanyakan khasnya untuk menuduh Malaysia bahawa telah salah mengeluarkan lebih kayu-kayan dari hutan tropika kita.

Saya suka menjelaskan di sini, di Dewan yang mulia ini bahawa di Malaysia pada masa sekarang, 61.1 % dari keluasan negara kita adalah dalam hutan lagi dan dengan itu ianya berjumlah 20.9 juta hektar. Daripada ini 12.7 juta hektar disimpan sebagai, dengan izin, permanent forest estate, ladang hutan kekal (HKS) di negara kita dan 6.7 juta hektar adalah sebagai tanah hutan negri atau state land forests dan 1.5 juta hektar sebagai rizab perlindungan kehidupan liar. Jumlah 20.9 juta hektar atau 61.1% ini termasuk pokok-pokok yang kita telah tanam pokok-pokok di ladang getah, ladang kelapa sawit, ladang kelapa dan ladang koko selepas kita menebang pokok-pokok hutan pada masa dahulu. Ladang-ladang itu walaupun bukan hutan tetapi ditanam dengan sejenis pokok yang datang dari hutan tropika. Siapa yang tidak tahu getah asli adalah "Hevea Brazilantis". Ini adalah pokok dari hutan. Orang di Eropah, orang di U.S.A. yang menanamkan pokok pine atau pine trees. Adakah pokok-pokok itu boleh mengambil "carbon dioxide" dari udara lebih daripada pokok-pokok jenis getah asli, kelapa sawit, koko dan kelapa

kiia? Bolehkah lawan? (*Disampuk*) Dengan itu kita boleh kira Malaysia dengan keluasan negara kiia ...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat...

Dato' Seri Dr Lim Keng Yaik: Saya berharap pihak Pembangkang dengar baik-baik. Saya mahukan mereka akan faham dan cakap bagi pihak negara kita untuk faedah negara kita. (*Tepuk*) Jangan selalu pergi tolong orang menjejaskan ekonomi kita. (*Tepuk*)

Saya harap mereka dengan tambahan pokok-pokok yang ada di ladang-ladang iaitu 4 jenis tanaman di situ, maka 74% tanah keluasan kita adalah pokok "under tree coverage". Apa ini negara Belanda (Holland) yang ada 6% sahaja pokok, mereka mengatakan kita sudah menebang semua pokok-pokok sehingga udara akan menjadi "green house effect" dan dunia akan jadi panas sehingga dia tidak boleh tahan lagi. (*Ketawa*) Dan pihak Pembangkang menolong mereka untuk menuduh dan menjejaskan ekonomi kita. (*Ketawa*)

Dengan jawapan ini saya berharap Yang Berhormat Menteri-bukan Menteri tetapi mungkin dia akan jadi Menteri di masa akan datang (*Ketawa*)—Yang Berhormat berkenaan boleh tahu macam mana kita menghadapi tuduhan-tuduhan yang salah daripada "orang-orang green", orang-orang hijau yang ada di luar negeri dan adalah pihak kita yang menolong mereka untuk menuduh dan menjejaskan ekonomi kita.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Dr Eng Seng Chai.

(*Soalan No. 3 Y.B. Eng Seng Chai tidak hadir*)

PENCETAKAN SETEM

4. Tuan Nasruddin bin Haji Alang Saidin minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos menyatakan kenapa dan mengapa pihak Kementerian mahu melaksanakan

percetakan dan pembuatan setem-setem dibuat di luar negeri sedangkan negara ini berkemampuan di dalam segala-segala segi termasuk tenaga dan kemahiran.

Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Tuan Abdul Ghani bin Othman): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos sedia maklum mengenai kebolehan dan kemahiran pencetak setem di negara kita.

Proses pencetakan setem melibatkan satu proses yang begitu rumit dan juga melibatkan kawalan keselamatan yang ketat. Setakat ini terdapat hanya sebuah syarikat pencetak di negara kita yang diiktiraf oleh Kerajaan untuk mencetak setem. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, terdapat beberapa proses pencetakan yang boleh digunakan untuk mencetak setem dan pihak pencetak tempatan hanya boleh mencetak setem dengan satu proses sahaja, iaitu lithography.

Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos berpendapat bahawa proses yang lain seperti "photogravure" sekiranya digunakan, boleh mengeluarkan setem yang lebih bermutu dan dengan ini akan meningkatkan bilangan peminat setem, meningkatkan imej negara di peringkat antarabangsa serta meningkatkan hasil yang didapati daripada jualan setem.

Memandangkan proses "photogravure" tidak digunakan untuk mencetak setem di negara kita maka Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos sedang mengkaji kemungkinan mencetak setem di luar negeri dengan syarikat pencetak yang menggunakan proses tersebut. Walau bagaimanapun, keputusan muktamad hanya akan diambil selepas semua faktor diambil kira.

Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Sedangkan duit ada golongan yang boleh meniru percetakan, jadi saya rasa oleh kerana setem ini pembuatan atau pencetakannya adalah lebih senang, ada-

kah kemungkinan golongan yang cuba hendak meniru setem yang dicetak oleh pihak Kerajaan? Itu pertama,

Yang kedua, adakah kes-kes di masa lepas berlaku mengenai apa yang telah saya sebutkan iaitu setem tiruan dan sebagainya dijual di mana-mana di negara kita ini? Itulah dua soalan. (*Ketawa*)

Tuan Yangdi-Pertua: Yang Berhormat, cukuplah dua soalan. Sila duduk.

Tuan Abdul Ghani bin Othman: Tuan Yang di-Pertua, saya berterima kasih mengenai perkara pertama yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat iaitu mengenai ciri-ciri keselamatan yang patut dimasukkan di dalam muka setem itu sendiri. Itu sebabnya kita bukan sahaja menggunakan pencetak yang berupaya mengeluarkan rupa dan bentuk yang tinggi bahkan juga untuk memasukkan ciri-ciri keselamatan di dalamnya. Dalam soal mencetak setem ianya adalah di kalangan pencetak yang terpilih sahaja khususnya pencetak keselamatan.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai perkara yang kedua, dalam ingatan dan makluman saya, tidak ada berlaku tiruan setem, mungkin ada maklumat lain yang tidak ada pada saya untuk menjawab soalan Yang Berhormat-kalau sekiranya ada, pada masa yang lalu.

Tuan Lim Guan Eng: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri apakah kos untuk mencetak setem-setem tersebut dan bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu apakah syarikat yang dipilih untuk mencetak setem tersebut?

Tuan Abdul Ghani bin Othman: Tuan Yangdi-Pertua, untuk satu jenis setem yang dicetak berjumlah lebih kurang antara 4 hingga 5 juta jumlah setem ialah sebanyak \$50,000. Dan pada setiap tahun setem yang dikeluarkan ialah lebih kurang 7 jenis keluaran, jadi, hitung panjang pada satu tahun ialah antara \$3 juta hingga \$4 juta setahun.

Syarikat yang mencetak ialah Syarikat Security Sdn. Bhd. yang dimiliki oleh HMA. Itu sahaja syarikat pencetak yang digunakan oleh Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos.

Tuan Lim Guan Eng: Yang dimiliki oleh siapa?

Tuan Abdul Ghani bin Othman: Yang dimiliki oleh F1MA.

Tuan Yangdi-Pertua: Yang Berhormat Tuan Hashim bin Safin.

(Soalan No. 5 Y.B. Tuan Hashim bin Safin tidak hadir)

KEMALANGAN JALAN RAYA— JUMLAH

6. Tuan Jawah Anak Gerang minta Menteri Pengangkutan menyatakan sebab-sebab mengapa negara kita berada di tempat yang tinggi sekali di dalam jumlah kemalangan jalanraya di dunia ini walaupun Malaysia merupakan negara yang kecil sekali apabila dibandingkan dengan negara seperti Amerika Syarikat, Jepun dan Eropah. Adakah ini ada kaitan dengan sikap pemandu-pemandu kita dan apakah langkah-langkah yang sedang dan akan diambil oleh Kerajaan supaya jumlah kemalangan jalanraya di negara ini khususnya di Semenanjung Malaysia dapat dikurangkan.

Timbalan Menteri Pengangkutan (Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail): Tuan Yang di-Pertua, adalah tidak benar Malaysia berada di tempat yang tinggi sekali dalam jumlah kemalangan jalanraya di dunia.

Untuk makluman, apabila membuat perbandingan sedunia, faktor yang diperbandingkan bukan sahaja jumlah kemalangan jalanraya oleh kerana faktor-faktor lain seperti bilangan kenderaan motor, bilangan penduduk dan bilangan kilometer jalanraya juga ada kesannya pada kadar kemalangan jalanraya sesuatu negara

Berdasarkan perangkaan yang dikumpulkan di bawah "World Road Statistics" bagi tahun 1984, didapati Malaysia mempunyai kedudukan yang hampir tengah-tengah, iaitu "rank" yang ke 25 dalam senarai 47 buah negara dari segi kadar kematian bagi setiap 10,000 kenderaan. Berdasarkan perbandingan ini, negara-negara Asia yang mempunyai kedudukan yang lebih buruk daripada Malaysia dari segi bilangan kematian bagi setiap 10,000 kenderaan ialah Hong Kong, Thailand, Indonesia, Taiwan, Korea Selatan dan Pakistan. Adalah jelas bahawa negara-negara seperti Jepun, Sweden, Norway dan Amerika Syarikat adalah di antara negara-negara di dunia yang paling rendah kedudukannya dari segi bilangan kematian bagi setiap 10,000 kenderaan.

Adalah benar kemalangan ada kaitan rapat dengan sikap pemandu. Perangkaan kemalangan menunjukkan lebih kurang 92% punca kemalangan jalanraya disebabkan oleh sikap manusia. Oleh yang demikian, Kerajaan berpendapat peneakan perlu diberi pada pendidikan keselamatan jalan raya. Langkah-langkah yang diambil ke arah ini ialah pelaksanaan Kurikulum Baru Sekolah Memandu yang bertujuan untuk meningkatkan mutu kemahiran memandu serta memupuk sikap bertanggungjawab dan berdisiplin apabila di jalanraya. Kerajaan juga merasa pendidikan keselamatan jalanraya dan sikap yang betul berkaitan penggunaan jalanraya perlu disampaikan kepada kanak-kanak dari umur yang masih rendah lagi. Dalam hal ini satu kurikulum pendidikan keselamatan jalanraya untuk kanak-kanak sekolah rendah dan pra sekolah akan dikeluarkan tidak lama lagi.

Setain daripada itu, usaha-usaha berterusan untuk menyedarkan orang ramai mengenai keselamatan jalanraya adalah dibuat melalui program-program seperti ceramah, penyiaran filem keselamatan jalanraya di televisyen, mengadakan kempen menjelang musim perayaan dan pameran.

Di samping itu, agensi-agensi berkenaan telah meningkatkan usaha penguatkuasaan

dan berdasarkan peraturan Akta Pengangkutan Jalan Raya 1987 yang dikuatkuasakan pada 1hb Januari 1988, kadar hukuman denda dan kompaun telah pun dinaikkan. Semua usaha-usaha ini dijalankan dengan harapan dapat mewujudkan suasana lalulintas yang selamat untuk semua.

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan, Adakah benar salah satu daripada sebab yang menyebabkan banyaknya kemalangan dan kemalangan-kemalangan yang menyebabkan kematian adalah kerana mutu kereta-kereta rendah daripada piawaian keselamatan yang diperlukan, terutama sekali kereta-kerela yang dikeluarkan oleh syarikat-syarikat atau kilang-kilang Jepun dengan banyaknya untuk dilambakkan ke negara ini dan untuk dapat dijual dengan hargayang lebih murah jika dibandingkan dengan kereta-kereta keluaran Amerika Syarikat dan Eropah, dengan sebab itu kereta-kerela ini menggunakan besi-besi yang tidak bermutu. Dan apabila berlaku sedikit sahaja kemalangan maka kebanyakan kereta-kereta ini menjadi remuk dan menyebabkan kematian yang cepat. Dan bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberi anggaran jika dibandingkan kemalangan kerela-kereta dari jenis buatan Jepun yang murah ini jika dibandingkan dengan kereta-kereta yang diperbuat oleh syarikat-syarikat dari negara Eropah dan Amerika Syarikat, berapa yang lebih banyak pada masa ini dan adakah pernah dibuat kajian dan penelitian atas masalah ini?

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, sebenarnya satu-satu jenis atau bentuk kenderaan, satu jenama yang hendak dimasukkan ke negara ini, yang hendak di import oleh sesiapa juga masuk ke negara ini, ianya hendaklah mesti melalui kajian-kajian teknikal, ujian-ujian dan juga piawaian di negara kita ini. Jadi, tidak sewenang-wenangnyalah kereta-kereta yang mudah remuk dibawa masuk.

Di samping itu seperti saya jangka Yang Berhormat juga maklum, bahawa dasar

Kcrajaan kita hari ini, kereta re-cond, dengan izin tidak dibenarkan diimport lagi ke negara ini bagi menentukan bahawa mutu kereta kita adalah kereta yang terbaru sahaja yang dibawa masuk.

Mengenai perbandingan antara jenis-jenis kereta buatan-buatan Jepun dan negara-negara barat, Amerika misalnya, saya minta maaf saya tidak ada maklumat kajian ini bersama-sama dengan saya.

Dr Goh Cheng Teik: Tuan Yang di-Pertua, selain daripada kesalahan-kesalahan manusia, ingin saya tanya Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada jalan-jalan yang tidak lagi mencukupi untuk menampung lalulintas yang berada sekarang menjadi salah satu sebab yang mengakibatkan kadar kemalangan yang tinggi. Di sini saya hendak sebut sebagai contoh, jalan dari Simpang Ampat ke Nibong Tebal di kawasan saya dan dalam masa empat, lima tahun kebelakangan ini, saya lihat bahawa kadar kemalangan jalan raya ada kaitan dengan jumlah lalulintas.

Jika Yang Berhormat sedar sama ada Kemcnterian Pengangkutan akan mendesak Kabinet supaya menetapkan bahagian yang lebih besar daripada ...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, soalan apa itu, soalan itu hendak "kenen" itu. (*Ketawa*)

Dr Goh Cheng Teik: Bukan, ini tentang membina lebih jalan.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, pertanyaan ini ialah bersangkutan dengan kemalangan jalanraya.

Dr Goh Cheng Teik; Jadi, salah satu sebab ialah jalan tidak mencukupi, sama ada Kerajaan akan memperuntukkan lebih daripada cukai jalan dan cukai petroi untuk membina lebih banyak jalan. Setakat ini 1/3 sahaja setahu saya daripada hasil cukai jalan dan cukai petrol digunakan untuk pembinaan jalan.

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, tadi dalam jawapan saya menjawab soalan asal, saya telah katakan 92% sebab-sebab kemalangan adalah disebabkan oleh kesilapan atau kesalahan manusia. Bererti tinggal hanya 8% sahaja lagi yang daripada sebab-sebab lain. Mengenai jalan, sebenarnya Majlis Keselamatan Jalan Raya yang juga dianggotai oleh Jabatan Kerjaraya, Lembaga Lebuhraya Malaysia di samping jabatan-jabatan lain yang ada kaitan, telah pun membuat satu kajian mengenalpasti jalan-jalan yang dikatakan black spot iaitu sebanyak lebih kurang 200 tempat di seluruh negara yang dikenalpasti sebagai black spot di mana banyak kemalangan berlaku dan jalan-jalan ini telah dikenalpasti diberi tanggungjawab kepada Jabatan Kerjaraya untuk memperbaiki jalan-jalan ini. Kalau selekoh diluruskan, kalau ada licin dibuatkan supaya tidak licin dan sebagainya. Jadi, kerja ini sedang berjalan dan sebenarnya kelajuan iaitu speeding, dengan izin, adalah salah satu sebab juga yang menyebabkan kemalangan. Dan tidak bertanggungjawab di jalan raya iaitu ingin hendak memotong, hendak cepat dan sebagainya.

Mengenai desakan Kabinet dan cukai jalan, ini saya pulangkanlah kepada kebijaksanaan Kabinet. Yang bertanggungjawab mengenai mengadakan, menambah, melebar dan memperbaiki jalanraya-jalanraya ialah Kementerian Kerjaraya, bukannya Kementerian Pengangkutan dan oleh kerana itu, rasa saya mereka juga mempunyai perancangannya yang terperinci dan up-to-date dalam perkara ini.

MENGECAT BANGUNAN— BANGUNAN SEKOLAH

7. Tuan Ting Chek Ming minta Menteri Pendidikan menyatakan:

- (a) mengapa Kementerian tidak memberi peruntukan kepada sekolah-sekolah untuk memperbaiki dan mengecat bangunan-bangunan sekolah; dan

- (b) berikan alasan-alasan mengapa subsidi untuk sekolah-sekolah jenis kebangsaan adalah berbeza dari sekolah-sekolah kebangsaan. Apakah sebab-sebab perbezaan subsidi sejak kedua-dua jenis sekolah-sekolah mematuhi dengan Polisi Pendidikan Kebangsaan.

Timbalan Menteri Pendidikan (Dr Leo Micheal Toyad): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, pada setiap tahun Kementerian Pendidikan ada memperuntukkan wang bagi tujuan untuk memperbaiki dan mengecat bangunan-bangunan sekolah. Jumlah peruntukan yang diberikan kepada setiap sekolah adalah bergantung kepada keadaan dan keperluan sekolah-sekolah yang berkenaan. Dari tahun 1984 hingga ke tahun 1988, Kementerian Pendidikan telah membelanjakan wang sebanyak \$78,750,670 bagi sekolah rendah dan \$40,210,422 bagi sekolah menengah.

Sebenarnya Kementerian Pendidikan tidak mengamalkan sikap membezakan dalam memberi kadar subsidi kepada sekolah-sekolah jenis kebangsaan dan sekolah-sekolah kebangsaan. Adalah menjadi dasar Kementerian Pendidikan untuk memberikan bantuan atas kadar yang sama kepada semua sekolah serta berdasarkan kepada bilangan muhd-murid di sekolah-sekolah yang berkenaan.

Tuan Ting Chek Ming: Tuan Speaker, saya mahu dapat tahu mengapa seperti banyak sekolah ada lebih kurang 30 tahun dan selepas kebakaran sekolah agama di Negeri Kedah, banyak sekolah ingin re-wire electric dalam sekolah sebab mereka risau apabila ada kebakaran, sekolah boleh dapat merbahaya.

Saya dapat tahu apabila mereka minta bantuan kewangan, biasanya mahu hantar permohonan kepada Jabatan Pendidikan Negeri dan biasanya permohonan seperti itu ditolak.

Oleh sebab masalah kewangan, ada banyak sekolah organised kegiatan-kegiatan

seperti walkathon dan jogathon untuk mendapat derma bagi mengatasi masalah kewangan. Bolehkah beri penjelasan?

Dr Leo Michael Toyad: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, saya pernah nyatakan tadi bahawa usaha kita untuk memperbaiki keadaan-keadaan yang tidak begitu baik di sekolah-sekolah kita termasuk pendawaian baru di mana kita perlukan memang dijalankan tahun demi tahun di sekolah-sekolah kita tetapi kerana ia telah dikemukakan dalam suratkhabar yang hanya menyatakan perkara yang telah dijalankan.

Keduanya, bila kita mengusahakan permohonan-permohonan melalui Jabatan Pendidikan Negeri ialah untuk kita mentadbirkan secara teratur dan bila kita memperuntukkan ialah diperuntukkan kepada tiap-tiap negeri dan yang mana Ahli Yang Berhormat sendiri tahu bahawa peruntukan itu adalah terhad kepada apa yang telah diperuntukkan dalam tahun semasa itu.

Ketiganya, di mana keadaan dinyatakan oleh Yang Berhormat itu telah ditolak, kemungkinannya tidak ditolak tetapi ia telah ditangguhkan walaupun untuk tahun itu ia tidak diusahakan sebab-sebab peruntukan yang saya nyatakan tadi. Bagi pihak-pihak sekolah atau Lembaga-lembaga sekolah yang telah mengadakan pengutipan wang atau jogathon dan lain-lain, ini adalah atas inisiatif-inisiatif badan-badan tertentu untuk memberi sumbangan dan memberi dorongan kepada pihak-pihak sekolah untuk memperbaiki keadaan-keadaan yang sedia ada itu.

KES BERKAITAN POLITIK SEMASA DISABAH

8. Tuan Madatang Morejal minta Menteri Kehakiman menyatakan bilangan kes-kes yang berkaitan dengan politik semasa di Sabah, yang dilaporkan di Mahkamah Tinggi, Kota Kinabalu sehingga September 1989.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Menteri Kehakiman (Dato' Dr Haji Sulaiman bin Haji Daud): Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, bilangan kes berkaitan dengan politik semasa di Sabah yang didaftarkan di Mahkamah Tinggi Kota Kinabalu sehingga September 1989 adalah sebanyak 36 kes.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Ong Tee Keat.

(Soalan No. 9 Y.B. Tuan Ong Tee Keat tidak hadir)

MAS—PERJANJIAN PERKHIDMATAN UDARA

10. Tuan Mutang Tagal minta Menteri Pengangkutan menyatakan bilangan perjanjian perkhidmatan udara yang ditandatangani oleh Sistem Penerbangan Malaysia (MAS) dengan negara-negara lain untuk mendapat hak mendarat ke negara tersebut. Nyatakan bilangan negara lain yang membuat penerbangan sebenar ke negara kita, Apakah sebabnya penerbangan MAS ke Ibu Kota ASEAN seperti Bangkok, Singapura, Manila, Jakarta dan Brunei Darussalam telah berkurang baru-baru ini. Apakah ini disebabkan persaingan hebat daripada lapangan Changi. Jika ya, apakah langkah yang diambil supaya penerbangan ke Kota ini ditambah untuk memudahkan pelancong dari ASEAN datang ke Malaysia. Apakah rancangan yang diambil supaya pasaran Jepun dan Amerika Syarikat diterokai oleh kita. Bolehkah Boeing menamatkan janji untuk membekal MAS pada tahun ini dua (2) Unit Boeing 747S00.

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, sebelum saya menjawab bahagian pertama soalan Yang Berhormat, ingin saya memaklumkan bahawa perjanjian-perjanjian perkhidmatan udara di antara Malaysia dengan negara-negara yang lazimnya diadakan diperingkat Kerajaan dan bukannya diperingkat syarikat penerbangan. Dalam hal ini, perjanjian-perjanjian tersebut adalah ditandatangani

oleh Kerajaan dan tidak oleh Penerbangan Malaysia. Pada masa ini, Malaysia telah pun berjaya mengadakan perjanjian-perjanjian udara sebanyak 50 buah negara asing.

Dari 50 buah perjanjian yang telah diadakan, sebanyak 26 buah negara telah pun menggunakan hak trafik yang diberikan kepada mereka, dan mengadakan penerbangan ke Malaysia pada masa ini. Sementara itu adalah dijangka terdapat 7 buah lagi negara asing lain yang akan juga mengadakan penerbangan ke Malaysia padapenghujung tahun ini dan dalam tahun 1990. Bagi negara-negara asing yang telah pun mempunyai perjanjian udara dan belum lagi mengadakan perkhidmatannya ke Malaysia, terpulanglah kepada syarikat-syarikat penerbangan negara tersebut membuat pilihan sama ada mereka berminat untuk mengadakan perkhidmatannya ke negara ini.

Adalah tidak benar bahawa MAS telah mengurangkan penerbangannya ke ibu kota-ibu kota ASEAN baru-baru ini. MAS sebenarnya telah pun menambahkan penerbangannya ke Bangkok, dan sememangnya mempunyai rancangan untuk mengadakan penerbangan atau kapasiti tambahan ke Jakarta, Manila dan Bandar Seri Begawan. Rancangan MAS ini sedang dalam peringkat rundingan syarikat penerbangan dan juga di peringkat Kerajaan dengan negara-negara berkenaan. Rancangan penambahan penerbangan dan kapasiti ini dijangka akan memudahkan lagi kedatangan pelancong dari negara-negara ASEAN ke Malaysia.

Rancangan-rancangan untuk menarik pelancong asing ke Malaysia merupakan satu perkara berterusan yang sentiasa diberi perhatian dan diambil tindakan oleh MAS. Mengenai pasaran Jepun dan Amerika Syarikat, sukaulah saya memaklumkan bahawa MAS sememangnya mempunyai rancangan untuk menambahkan penerbangan dan kapasiti di antara Malaysia dan negara-negara itu pada tahun hadapan. MAS pada masa sekarang telah pun mengadakan sebanyak 11 penerbangan seminggu di

antara Malaysia dan Jepun dan 3 penerbangan seminggu di antara Malaysia dan Amerika Syarikat. Rancangan MAS untuk mengadakan penerbangan dan kapasiti tambahan ke Jepun akan dirundingkan di peringkat syarikat penerbangan dan Kerajaan, sementara bagi pasaran Amerika Syarikat, MAS akan mengadakan dua penerbangan tambahan ke Los Angeles pada awal tahun 1990, bererti ke Amerika Syarikat 5 kali seminggu. Penerbangan-penerbangan ini dijangka akan ditambahkan secara berperingkat-peringkat sehingga MAS mengadakan 7 penerbangan seminggu ke Los Angeles menjelang tahun 1991.

Pihak Boeing telah pun menyerahkan 2 unit Boeing 747-400 kepada MAS pada tahun ini di mana pesawat pertama telah di terima di Kuala Lumpur pada 8hb Oktober 1989, sementara pesawat kedua telah di terima pada 21hb November 1989.

Tuan Lee Lam Thye: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan saya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri. Yang pertama, berkenaan dengan kelewatan syarikat Boeing untuk membekalkan 2 buah Boeing 747-400. Saya ingin mendapat tahu sama ada Syarikat MAS telah menuntut wang pampasan daripada Syarikat Boeing. Sekiranya ini telah dibuat, apakah jumlah yang dituntut dan bilakah wang pampasan itu dapat dibayar oleh Syarikat Boeing.

Yang kedua ialah saya ingin mendapat tahu tentang kedudukan perbincangan mengenai permintaan Malaysia untuk mendapat hak mendarat di Beijing, negeri China.

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, mengenai kelewatan Syarikat Boeing membekalkan Boeing 747-400, pembekalan belum selesai lagi. Kita telah memesan empat dan ada dua lagi yang belum dibekalkan. Jadi, kalau kita hendak buat tuntutan, kita hendak tunggu selesai perkara ini dahulu. Kalau keempat-empatnya lewat, kita kena buat tuntutan mengikut jumlah kerugian bagi keempatnya sekali.

Mengenai hak mendarat di Beijing, pada pengetahuan saya, insya Allah, ia akan dilaksanakan, tetapi tarikhnya belum dapat saya beritahu.

Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin tahu adakah pembelian pesawat-pesawat baru oleh MAS yang dibuat akhir-akhir ini dari juga penyewaan pesawat-pesawat dari negara lain cukup untuk menampung permintaan tempat duduk yang semakin dari setahun ke setahun-meningkat sepeitmana yang di-projekkan oleh penganalisa-penganalisa ekonomi di daerah ini khususnya di dalam wilayah ASEAN dan Asia Pasifik. Andainya kebolehan ini didapati tidak ada pada MAS, adakah Kerajaan bersedia untuk membolehkan satu lagi syarikat penerbangan ditubuhkan di negara ini di dalam masa 10 tahun lagi?

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, oleh kerana perancangan jangka panjang dan juga oleh kerana projection yang telah dibuat oleh MAS, maka pihak MAS telah membeli beberapa pesawat Boeing 747, Fokker 50 dan sebagainya dan juga menyewakan pesawat-pesawat untuk memenuhi keperluan itu. Pada pendapat saya, satu lagi sistem penerbangan agaknya tidak perlu, sebab kita sudah ada sistem penerbangan kedua, Pelangi Air, kalau hendak diperbesar boleh juga agaknya.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Tuan Joe Ojhi Supiring.

(Soalan No. 11 Y.B. Tuan Joe Ojhi Supiring tidak hadir)

DIRECT BROADCASTING SYSTEM/SERVICE

12. Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis minta Menteri Penerangan menyatakan:

- (a) apakah yang dimaksudkan dengan rancangan Kementerian beliau yang dipanggil "Direct Broadcasting System/Service" atau "International Direct Broadcasing Service";

(b) bila dan bagaimanakah rancangan ini (IDBS) akan dilaksanakan sepenuhnya di Malaysia; dan

(c) apakah Kerajaan berpuas hati dengan rancangan itu dan tidak memikirkan kesan buruknya apabila rakyat kita terdedah dengan bermacam-macam program yang "tidak sesuai" dari luar negeri nanti yang mungkin akan merosakkan moral anak-anak kita mahupun orang dewasa.

Setiausaha Parlimen Kementerian Penerbangan (Dato' Haji Dusuki bin Haji Ahmad): Tuan Yang di-Pertua, pada masa sekarang, siaran televisyen di Semenanjung disalurkan dari Angkasapuri melalui pembawa gelombang mikro (micro-wave bearers) ke stesen-stesen pemancar untuk disiarkan kepada para penonton ke seluruh Semenanjung.

Bagi siaran televisyen Sabah dan Sarawak pula dibawa melalui pembawa gelombang mikro dari Angkasapuri ke satelit bumi ke Kuantan di Kuantan. Siaran tersebut dipancarkan semula dari satelit bumi di Kuantan ke satelit PALAPA dan Intelcept, yang kemudiannya disalurkan melalui transponder di satelit-satelit tersebut ke satelit bumi di Kuching dan Kota Kinabalu. Dari situ ianya disalurkan semula melalui gelombang mikro ke stesen pemancar di seluruh Sabah dan Sarawak. Di kawasan Kapit dan Belaga, Sarawak yang dilindungi oleh gunung-gunung, isyarat siaran diterima terus oleh stesen pemancar melalui Antena Parabola daripada satelit PALAPA dan tidak melalui satelit bumi di Kuching dan Kota Kinabalu.

Di bawah direct broadcasting service, pembawa gelombang mikro tidak lagi digunakan. Dalam sistem tersebut, siaran-siaran rancangan yang dipancarkan ke satelit diterima terus daripada satelit melalui Antena Parabola yang ditempatkan di tiap-tiap rumah. Sistem ini telah pun mula digunakan di beberapa negara seperti Jepun, Australia, beberapa buah negara Eropah dan Amerika Syarikat Manakala dalam

international broadcasting service bermaksud pemancar siaran TV menggunakan satelit komunikasi yang digunakan oleh beberapa negara secara berkongsi seperti penggunaan satelit PALAPA atau satelit Intelcepi sebagaimana digunakan untuk siaran program RTM ke Sabah dan Sarawak dan Angkasapuri pada masa sekarang.

Kerajaan tidak bercadang untuk membenarkan penggunaan sistem IDBS kepada rakyat, tetapi sistem yang dirancang oleh Kementerian ini berbeza sedikit di mana siaran TV akan dipancarkan dari Angkasapuri ke satelit dan diterima oleh Antena Parabola atau TVRO ditempatkan di stesen-stesen pemancar TV yang sedia ada. Siaran yang diterima itu disalurkan terus kepada alat-alat pemancar TV untuk tontonan orang ramai. Dengan cara ini siaran TV tidak perlu menggunakan pembawa gelombang mikro dan ini akan menjimat kos pengendalian siaran kepada Kerajaan.

Penggunaan sistem seperti ini dirancang oleh Kementerian ini adalah sejajar dengan perkembangan teknologi penyiaran. Kementerian ini masih mengkaji sistem ini dari segi implikasi teknikal dan kos penukaran sistem yang ada sekarang. Dengan menggunakan teknologi penyiaran tersebut, semua program masih akan disiarkan dari Angkasapuri dan akan dipastikan bahawa rancangan-rancangan adalah sesuai bagi tontonan masyarakat Malaysia. Ianya sejajar dengan matlamat menyediakan satu masyarakat yang berpengetahuan dan membangun. Oleh yang demikian, soal rakyat Malaysia terdedah kepada program-program yang tidak sesuai dari luar negeri tidak timbul sama sekali.

Tuan Nasruddin bin Haji Alang Saidin: Tuan Yang di-Pertua, saya ingin pohon penjelasan bersabit dengan menggunakan TVRO dan juga microwave. Yang mana lebih baik dan yang mana lebih murah? Kemudian, dengan adanya kabel dasar laut dari Kuantan ke Kota Kinabalu, adakah Kementerian masih lagi mahu menggunakan TVRO ataupun mahu

mengalih kepada kemudahan yang akan ada?

Dato' Haji Dusuki bin Haji Ahmad:

Tuan Yang di-Pertua, sepele yang saya maklumkan bahawa penyiaran sekarang adalah melalui penggunaan microwave links iaitu micro bearers daripada Angkasapuri kepada stesen-stesen pemancar dan ini yang ada sekarang. Apa yang dirancang oleh pihak Kementerian yang sedang dalam kajian ialah dengan menggunakan TVRO terus iaitu melalui Angkasapuri dipancarkan kepada satelit dan daripada satelit turun kepada TVRO dan disalurkan kepada stesen-stesen pemancar yang sudah ada dan daripada stesen-stesen pemancar itu akan dibawa ke rumah-rumah. Cara ini adalah diikhtirakan lebih baik kerana ia dapat pertama sekali menyelesaikan masalah "pocket Giling" di kawasan-kawasan yang tertentu yang masih kita dapati di negara kita ini masih ada 5% lagi iaitu kira-kira 80 tempat di mana penduduk-penduduk di kawasan yang berkenaan masih tidak dapat melihat siaran TV kita.

Yang kedua, dari segi kos operasi untuk jangka panjang juga ada menguntungkan kerana kita anggarakan kira-kira dalam setahun ia dapat menguntungkan dalam \$4 juta dengan menggunakan TVRO. Hari ini kita terpaksa membayar kepada STM dengan menyewa microwave bearers dengan menyewa stesen-stesen satelit bumi di Kuantan, Sabah dan Sarawak kira-kira \$18 jutasetahun.

Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis:

Tuan Yang di-Pertua, kalau tidak silap saya Yang Berhormat Menteri Tenaga Telekom dan Pos yang baru pernah mengumumkan mengenai rancangan untuk membolehkan rakyat Malaysia mengambil program dan luar negeri menerusi satu sistem yang mungkin juga disebut oleh Yang Berhormat Setiausaha Parlimen tadi. Jadi, sejauhmanakah rancangan yang dibuat oleh pihak Kementerian ada hubungan dengan rancangan yang diusahakan oleh pihak Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos

sepertimana yang diumumkan oleh Menteri yang berkenaan?

Dato' Haji Dusuki bin Haji Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, kalau tidak silap faham daripada persoalan yang ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Simunjan itu bahawa kita tidak bercadang untuk membolehkan mengambil program seluruh dunia secara langsung daripada setelite kepada rumah-rumah kerana ini boleh menimbulkan suatu keadaan yang tidak selaras dengan budaya kita.

Jadi, walaupun kita dapat mengambil program seluruh dunia melalui TVRO yang dicadangkan itu, ia tertakluk kepada tapisan di peringkat Kementerian, selepas itu baru kita salurkan kepada TVRO di stesyen-stesyen pemancar.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Puan Syariffah Dorah Mohammed.

(Soalan No. 13 Y.B. Puan Hajjah Syariffah Dorah binti Dato' Syed Mohammed tidak hadir)

MENSWASTAKAN LAPANGAN TERBANG

14. Tuan Sim Kwang Yang minta Menteri Pengangkutan menyatakan secara terperinci cadangan pihak Kerajaan untuk menswastakan lapangan terbang-lapangan terbang seluruh negara kita dan apakah syarikat-syarikat telah menyampaikan cadangan-cadangan mereka untuk mereka dipertimbangkan dalam projek penswastasaan ini, dan apakah syarat-syarat akan dikenakan ke atas syarikat-syarikat berkenaan untuk menjaga kepentingan awam rakyat Malaysia.

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, Kerajaan telah menerima cadangan dari dua buah syarikat iaitu Syarikat Sapura Holding Sdn. Bhd. dan British Airport Services terhadap penswastasaan lapangan terbang-lapangan terbang di Malaysia.

Walaupun bagaimanapun, setelah mengkaji kedua-dua cadangan berkenaan, Kerajaan telah memutuskan supaya lapangan terbang-lapangan terbang di Malaysia diperbadankan seperti Syarikat Telekom Malaysia Berhad, di mana sebuah syarikat akan ditubuhkan oleh Kerajaan bagi tujuan mengendalikan beberapa lapangan terbang di seluruh Malaysia yang akan ditetapkan kelak.

Untuk tujuan ini Kementerian adalah dalam peringkat mengambil segala tindakan untuk melaksanakan keputusan Kerajaan sepertimana yang disebutkan itu. Antara tindakan-tindakan yang sedang diambil ialah menyediakan Akta Syarikat Pengendali dan pindaan-pindaan kepada Akta Penerbangan Awam 1969 yang sedia ada. Akta baru serta Pindaan-pindaan kepada Akta Penerbangan Awam 1969 itu akan dikemukakan kepada Parlimen untuk kelulusan.

Di samping itu satu kajian yang menyeluruh akan dijalankan oleh sebuah Merchant Bank/Juruperunding bagi tujuan mengesyorkan kepada Kerajaan mengenai cara serta bilangan lapangan terbang-lapangan terbang yang akan diperbadankan. Tindakan ini adalah bagi tujuan menjamin daya majunya syarikat yang akan ditubuhkan itu untuk mengendalikan lapangan-lapangan terbang yang terlibat.

Untuk menentukan bahawa kepentingan orang ramai akan tetap terpelihara, Jabatan Penerbangan Awam akan terus dikekalkan dengan diberi tanggungjawab bagi menjalankan fungsi kawalselia (regulatory function) sama seperti Jabatan Telekom Malaysia. Jabatan Penerbangan Awam akan bertanggungjawab untuk menentukan bahawa segala operasi yang dijalankan oleh syarikat pengendali itu adalah mengikut paras-paras keselamatan serta piawaian yang ditetapkan oleh Pertubuhan Penerbangan Awam Antarabangsa (ICAO) dan kehendak-kehendak dan syarat-syarat Kerajaan. Selain daripada itu, Jabatan Penerbangan Awam juga akan menjalankan perkhidmatan kawalan trafik udara dan perkhidmatan bomba.

Dari segi jadual pelaksanaan, Kementerian Pengangkutan serta semua agensi-agensi yang terlibat sedang berusaha supaya lapangan-lapangan terbang yang terlibat dapat diperbadankan pada tahun 1990.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Yang di-Pertua, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberikan sedikit sebanyak penjelasan, apakah yang akan berlaku selepas lapangan terbang akan dijalankan oleh sebuah syarikat yang diperbadankan, 'khususnya dalam bidang projek pembangunan untuk membangunkan lapangan terbang baru, khususnya lapangan terbang baru di bandar-bandar kecil ataupun kawasan pendalaman seperti yang diadakan di negeri Sabah dan Sarawak. Siapakah yang akan menanggung beban kos yang tinggi untuk membina lapangan terbang itu. Adakah perbadanan yang ditubuhkan itu ataupun pihak Kerajaan sendiri?

Datin Paduka Hajjah Zaleha binti Ismail: Tuan Yang di-Pertua, mengikut apa yang saya faham sekarang ini, bukan semua lapangan terbang akan diperbadankan. Oleh kerana itu yang tertinggal, yang tidak diperbadankan atau tidak dimasukkan di bawah syarikat pengendali ini adalah di bawah tanggungjawab Kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, masa bagi soal jawab sudah habis.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 1,3,5, 9,11,13 dan 15 hingga 23 adalah diberi di bawah ini)

POST-MORTEM KEPADA MAYAT-MAYAT

Tuan Haji Abdul Razak bin Haji Abu Samah minta Menteri Kesihatan menyatakan tidakkah ada cadangan setiap kemalangan yang membawa maut umpamanya pelanggaran yang mana sahik kematian mereka itu adalah disebabkan

kemalangan agar pihak doktor tidak mengadakan "post-mortem" ataupun pembedahan kepada mayat-mayat yang berkenaan dan dengan keadaan ini pihak waris simati tidak perlu menunggu untuk membawa mayat tidak seperti sekarang ini pihak doktor berkehendakan "post-mortem" atau pembedahan dilakukan barulah mayat tersebut dibenarkan dibawa pulang untuk dikebumikan.

Timbalan Menteri Kesihatan (Tuan Mohamed Farid bin Ariffin): "Post-Mortem" dilakukan atas perintah pihak polis seperti yang diperuntukkan di bawah seksyen 330 Kanun Acara Jenayah. Pada biasanya, pihak polis mengeluarkan perintah tersebut ke atas mayat-mayat yang berkaitan dengan kes jenayah, kemalangan jalanraya dan kes-kes yang tiada dapat ditentukan sebab-sebab kematian. Apabila araban sedemikian dikeluarkan, maka pegawai perubatan adalah dikehendaki menjalankan pemeriksaan "post-mortem" ke atas mayat tersebut untuk menentukan sebab kematian. Bagi kes-kes ini, pegawai perubatan tidak mempunyai kuasa untuk mengecualikan mayat tersebut dari pemeriksaan "post-mortem". Walau bagaimanapun, Kcmnterian telah mengarahkan pegawai-pegawai perubatan di semua hospital di seluruh negara supaya menjalankan pemeriksaan "post-mortem" dengan secepat mungkin.

MENEBUSGUNA TANAH DI PANTAI BARAT SEMENANJUNG

Dr Eng Seng Chai minta Perdana Menteri menyatakan apakah kosnya, berapakah peringkat dan apakah tempoh masanya rancangan Kerajaan Malaysia untuk menebuskan tanah daripada laut di seluruh kawasan pantai daripada Negeri Perlis kepada bandar Johor Bahru di Negeri Johor. Adakah rancangan ini lebih mudah dan murah dahpada suatu rancangan memajukan kawasan-kawasan pantai yang sedia ada di Negeri Sarawak untuk pembangunan perindustrian, atau daripada suatu skim membangunkan kawasan-

kawasan hutan belantara di Negeri Kelantan dan Pahang untuk tujuan yang sama.

Setiausaha Parlimen di Jabatan perdana Menteri (Tuan Othman bin Abdul): Cadangan untuk menebusguna tanah di pantai Barat Semenanjung adalah di peringkat persediaan awal kajian kemungkinan. Kerajaan telah meminta bantuan pihak Kerajaan Jepun menerusi JICA untuk melaksanakan kajian tersebut. Kerajaan Jepun pada prinsipnya bersedia menimbangkan perminiaian tersebut iaitu di bawah mekanisma Program Bantuan Tekniknya. Kerajaan pada masa ini sedang menyediakan Bidang Rujukan (Terms of Reference) kajian untuk dikemukakan kepada Kerajaan Jepun. Sehingga kajian kemungkinan selesai dijalankan, buat masa ini, Kerajaan belum dapat memberikan maklumat-maklumat lanjut mengenai rancangan menebusguna tanah di kawasan Pantai Barat Semenanjung yang dicadangkan itu.

TELEPON AWAM LUAR BANDAR—BEKALAN

5. **Tuan Hashim bin Safin** minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos menyatakan sejauh manakah kemampuan Kementerian untuk niempastikan masyarakat di' luar bandar akan menikmati kemudahan telefon. Kalau ada jaminan sila terangkan.

15-12-89

3. **Tuan Haji Mohamed bin Haji Yaacob** minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos: menyatakan apakah tindakan Kementerian ini sedang dibuat untuk bekalan telefon ke luar-luar bandar di setiap kampung berdasarkan kenyataan Y.B. Dato Seri Menteri berkenaan baru-baru ini.

Tuan Abdul Ghani bin Othman: Saya mohon izin untuk menjawab soalan ini bersama-sama dengan soalan ..yang dikemukakan oleh Y.B/ Tuan Haji Mohamed bin Haji Yaakob yang dijadualkan pada 15-12-1989 memandangkan ianya melibatkan-isu yang sama.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kemampuan Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos untuk memastikan bekalan telefon awam luarbandar adalah berdasarkan kepada keupayaan STM melaksanakan dan juga untuk membiayai projek tersebut.

Ini, adalah selaras ,dengan kandungan; lesen yang diberi oleh Kementerian kepada: STM pada tahun 1986 di mana Syarat;2.1: dan 2.2 mengatakan ,bahawa STM dikehendaki membuat peruntukan kewangan untuk telefon luarbandar dan jumlah ini hendaklah ditentukan oleh sebuah; jawatankuasa di mana Kerajaan menjadi. salah satu daripada wakilnya dan juga peruntukan di mana STM dikehendaki menyediakan dan, menyelenggarakan telefon awam di kawasan luarbandar mengikut arahan Menteri.

Sejak penswastaan, peruntukan tahunan dan bilangan telefon awam, adalah seperti berikut:

<i>Tahun.</i>	<i>Peruntukan Takurtan</i>	<i>Bil.Telefon Awam</i>
1987	S7.4juta	791
1988	\$3.7juta	627
1989	\$4.6	684

Kementerian tidak berpuas hati apa yang telah dapat dilaksanakan sehingga kini berdasarkan kepada perbezaan di-antara, dengan izin Tuan Yang di-Pertua, "penetration rate" keseluruhannya iaitu 8% di peringkat kebangsaan dan 0.2% di peringkat luarbandar. Ini bermakna banyak-lagi perbelanjaan perlu diperuntukkan untuk menyampaikan telefon kepada masyarakat luarbandar.

Oleh yang demikian, pihak Kementerian mengambil kesempatan sepenuhnya melalui Rancangan Malaysia Ke-Enam nanti untuk meluaskan lagi bekalan telefon ke luarbandar. Sekarang, pihak Kementerian sedang mengumpulkan maklumat yang cukup dari segi bilangan penduduk luar-bandar, jenis teknologi yang paling sesuai dan-kos yang diperlukan, untuk maksud tersebut.

Kemungkinan sedang dikaji untuk menyampaikan peruntukan telefon

luar bandar dari sumber-sumber lain seperti Kerajaan pusat selain daripada komitmen pihak STM.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, untuk tahun 1990 ini, pihak Kerajaan Persekutuan telah menyediakan \$10 juta dan sambil itu pula STM dapat menyediakan \$10 juta juga. Ini bermakna tahun 1990, pertumbuhan begitu tinggi untuk bekalan telefon di luarbandar.

Adalah harapan Kementerian bahawa kemudahan telefon yang akan tiba pada setiap pelusuk negara berdasarkan kepada keperluan rakyat bukan sahaja kerana keperluan ini sebagai satu keistimewaan lebih-lebih lagi setelah berubah kepada sebagai satu keperluan.

Saya tidak dapat memberi jaminan yang tepat dari segi jangka masanya bila akan terlaksana sekadar menjanjikan bahawa pihak Kementerian sedang mengatur satu perancangan ke arah matlamat tersebut.

BUDAYA MEMBACA

9. Tuan Ong Tee Keat minta Menteri Pendidikan menyatakan langkah-langkah yang telah diambil oleh Menteriannya untuk menegak budaya membaca di kalangan rakyat. Bcrapakah jumlah peruntukan yang terbabit dalam usaha tersebut.

Dr Leo Michael Toyad: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, untuk menggalakkan budaya membaca di kalangan rakyat, bcbcrapa langkah telah diambil. Antaranya ialah:

- (i) Mengadakan Pesta Buku Kebangsaan setiap tahun.
- (ii) Mengadakan Pesta Buku di peringkat negeri.
- (iii) Mengadakan Seminar Membaca yang melibatkan PIBG semua jenis sekolah.
- (iv) Khemah Membaca bagi pelajar-pelajar Sekolah Menengah.

(v) Mengadakan pertandingan Kuiz Pengetahuan untuk pelajar-pelajar Sekolah Menengah.

(vi) Dewan Bahasa dan Pustaka telah menerbitkan dan mencetak buku-buku bacaan umum dan ilmiah dengan harga yang murah.

Untuk menggalakkan minat membaca di kalangan pelajar-pelajar, kebanyakan sekolah mengadakan berbagai-bagai program Galakan Membaca Di Sekolah (School Reading Program). Melalui program ini pelajar-pelajar digalakkan meminjam buku untuk bacaan di rumah dari perpustakaan sekolah atau pusat sumber sekolah dan perpustakaan mini di kelas masing-masing. Adalah diharapkan apabila pelajar-pelajar mcnamatkan persekolahan mereka, minat membaca ini dapat diteruskan.

Di samping itu, terdapat beberapa usaha lagi yang dijalankan oleh Kementerian Kebudayaan dan Pelancongan, Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar dan Kerajaan-Kcrajaan Negeri untuk menegakkan budaya membaca ini. Antaranya ialah Perpustakaan Awam, Perkhidmatan Perpustakaan Bergerak dan Perpustakaan Desa.

Kementerian Pendidikan tidak mempunyai satu peruntukan tahunan khusus untuk menggalakkan budaya membaca di kalangan rakyat. Walau bagaimanapun, satu peruntukan wang pelancaran (launching grant) sebanyak \$100,000 pada tahun 1982 telah diberikan kepada Majlis Kemajuan Buku Kebangsaan untuk menjalankan program-program Gerakan Membaca di kalangan rakyat.

PEMBANTU PERUBATAN—KAJIAN

11. Tuan Joe Ojihi Supiring minta Menteri Kesihatan menyatakan terdapat ratusan kakitangan Jabatan Pembatan yang menyandang Jawatan Pembantu Perubatan atau Hospital Assistant dalam Malaysia yang bertugas lama. Oleh sebab tugas

mereka ini adalah penting kepada masyarakat, malahan terdapat di Sabah, bahawa mereka ini memegang tugas-tugas penting kerana mengendalikan semua Dispensary di luar bandar; adakah Kementerian pernah mengkaji untuk menaikkan taraf jawatan gaji mereka ini.

Tuan Mohamed Farid bin Ariffin: Pada masa ini Kementerian Kesihatan sedang mengkaji semula Skim Perkhidmatan Paramedik iaitu termasuk Skim Perkhidmatan Pembantu Perubatan. Tujuan kajian ini ialah untuk mencari jalan supaya Skim Perkhidmatan Paramedik yang sedia ada dapai diperbaiki lagi selaras dengan tugas dan tanggungjawab yang dijalankan oleh kakitangan-kakitangan yang berkenaan.

SEKOLAH RENDAH KEBANGSAAN YONG PENG— PERUNTUKAN

13. Puan Sharifah Dorah binti Dato Syed Mohamed minta Menteri Pendidikan menyatakan di mana jarak di antara sebuah sekolah dengan sebuah sekolah Rendah yang lain adalah terlalu berdekatan, ibubapa kebiasaannya akan memilih sekolah yang baik prestasinya kerana tenaga pengajarnya kurang berpolitik. Contohnya, Sekolah Kebangsaan Yong Peng dengan Sekolah Rendah Jenis Kebangsaan Yong Peng. Bilakah Menteri Pendidikan akan meluluskan peruntukan bagi Sekolah Rendah Kebangsaan Yong Peng sebanyak \$15,000.00 yang telah dijalankan penyiasatan dan dijanjikan itu, di mana keadaan sekolahnya sangat memerlukan bantuan dan kemasukan murid sudah berjumlah hampir 400 orang.

Dr Leo Michael Toyad: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Sekolah Rendah Kebangsaan Yong Peng, Johor adalah sebuah sekolah bantuan modal kerana tanah tapak sekolah itu dimiliki oleh pihak gereja.

Kementerian masih menimbangkan permohonan sekolah berkenaan kerana peruntukan yang ada amat terhad

sedangkan bilangan sekolah yang memohon bantuan modal adalah banyak. Bantuan akan diberikan mengikut keutamaan dan keperluan sesebuah sekolah.

JAMBATAN PETAGAS— MELEBARKAN

15. Tuan Hsing Yin Shean minta Menteri Kerjaya menyatakan sama ada peruntukan sebanyak \$5.5 juta itu mencukupi untuk membesarkan Jambatan Petagas serta membina jalan kembar dari jambatan tersebut hingga ke Pekan Putatan (Kota Kinabalu, Sabah). Jika tidak mencukupi, mengapa. Bilakah projek ini akan dimulakan dan berapa lamakah masa yang akan diambil untuk menyiapkannya.

Timbalan Menteri Kerjaya (Dato' Alexander Yu Lung Lee): Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, peruntukan yang sedia ada sejumlah \$5.5 juta adalah mencukupi bagi membuat bayaran pengambilan balik tanah dan bayaran kontrak melebarkan Jambatan Petagas serta pembinaan 3 km jalan kembar (dual-carriageway) dari Jambatan Petagas ke Pekan Putatan untuk tahun 1989 dan 1990. Pembinaan jalan kembar dari Jambatan Petagas ke Pekan Putatan memerlukan perbelanjaan kos anggaran sejumlah \$34 juta dan cadangan peruntukan tambahan bagi projek ini adalah diperlukan untuk kerja-kerja sambungan dalam Rancangan Malaysia Keenam.

Berkenaan dengan permulaan projek dan tempoh penyiapan projek-projek di atas adalah seperi berikut:

- (I) Tender bagi pembinaan jalan kembar dari Jambatan Petagas ke Pekan Putatan telah pun dipanggil dan ditutup pada 3-11-1989 dan tempoh pembinaannya ialah 18 bulan.
- (II) Tender bagi melebarkan Jambatan Petagas akan dipelawa dalam bulan Disember 1989 dan tempoh penyiapan ialah 18 bulan.

DASAR KERAJAAN— KEBERK SANAN DAN PENCAPAIAN

16. Tuan Haji Mohamad Yussof bin Haji Abdul Latiff minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) apakah kesan-kesan yang dicapai dari pelaksanaan dasar-dasar K kerajaan seperti: Bersih, Cekap dan Amanah/Pandang Ke Timur, Penerapan Nilai-nilai Islam Dalam Pentadbiran dan Pensewastaaan. Bagaimana pula penerimaan masyarakat terhadap dasar-dasar tersebut sekarang;
- (b) apakah langkah-langkah selanjutnya yang akan diambil untuk meningkatkan lagi keberkesanan dan pencapaian dari pelaksanaan Dasar Penerapan Nilai-nilai Islam Dalam Pentadbiran; dan
- (c) adakah usaha-usaha Badan-badan Dakwah yang ada sekarang membantu Kerajaan dalam meningkatkan keberkesanan, pelaksanaan dasar Penerapan Nilai-nilai Islam atau tidak.

Tuan Othman bin Abdul: Dasar-dasar Bersih, Cekap dan Amanah, Pandang Ke Timur, Penerapan Nilai-nilai Islam dari lain-lain dasar serta program pemodenan pentadbiran dan pembangunan agensi telah diperkenalkan oleh Kerajaan semata-mata untuk membolehkan jentera pentadbiran berkhidmat dengan lebih berkesan untuk kesejahteraan rakyat. Dengan ini masyarakat umum telah menyambut baik usaha-usaha baik Kerajaan itu.

- (a) Berasaskan kajian-kajian khusus seperti Kajian Ke atas Sistem Pengesanan dan Penilaian Usaha-usaha Memajukan Pentadbiran Awam, lawatan-lawatan berancang ke beberapa pejabat Kerajaan, lawatan-lawatan berkaitan dengan program Anugerah Pejabat Terbaik dan hasil perbincangan dalam bengkel-bengkel dan pemerhatian

umum, dapat dibuat kesimpulan bahawa "pelaksanaan dasar-dasar tersebut telah pun" mendatangkan kesan yang positif.

Dasar-dasar yang bertujuan menanam nilai-nilai mumi ini telah membantu membentuk sikap dan nilai etika kerja yang baik dan meningkatkan prestasi kerja serta menghasilkan pemberian perkhidmatan yang cekap dan cepat kepada rakyat. Walau bagaimanapun, sesuatu program yang bertujuan untuk mengubah sikap dan nilai akan mengambil masa dan kesannya tidak dapat dinilai dalam jangka masa pendek.

- (b) Berkaitan dengan Dasar Penerapan Nilai-nilai Islam dalam Pentadbiran, satu Jawatankuasa Pemandu Dasar telah pun ditubuhkan bagi tujuan ini. Jawatankuasa yang berurusetia di Bahagian Hal Ehwal Islam di Jabatan Perdana Menteri ini bertujuan merancang, menyelaraskan dan menilai program-program di bawah Dasar Penerapan Nilai-nilai Islam di peringkat Pusat dan Negeri; Jawatankuasa ini telah pun mengadakan beberapa mesyuarat untuk membincangkan strategi pelaksanaan, mekanisme dan lain-lain aspek dasar berkenaan. Dasar Penerapan Nilai-nilai Islam Dalam Pentadbiran bukan sahaja telah diterima oleh masyarakat Islam tetapi juga telah mula diterima oleh bukan Islam.
- (c) Badan-badan dakwah bukan Kerajaan tidak terlibat dalam pelaksanaan Dasar Penerapan Nilai-nilai Islam Dalam Pentadbiran. Badan-badan dakwah menjalankan kegiatan dakwah untuk meningkatkan pengetahuan ilmu agama dan penghayatan Islam di kalangan masyarakat Islam. Dalam hubungan ini kegiatan itu sedikit sebanyak memberi sumbangan secara tidak langsung dalam usaha

menerapkan nilai-nilai Islam di kalangan pegawai dan kakitangan Kerajaan yang beragama Islam.

PENYATA KEWANGAN TAHUNAN KERAJAAN TEMPATAN KEPADA KETUA AUDIT NEGARA

17. **Tuan Hu Sepang** minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan apakah tindakan yang telah diambil untuk memastikan bahawa semua Kerajaan Tempatan, Majlis Daerah dan Majlis Perbandaran mengemukakan penyata kewangan tahunan mereka kepada Ketua Audit Negara mengikut tempoh yang dinyatakan di dalam Akta Kerajaan Tempatan 1976 untuk memastikan akauntabiliti awam kerana pada masa sekarang majohti kalau tidak kesemua merekainimengemukakanpenyata-penyaia mereka 3 atau 4 tahun lewat.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Tuan Lee Kim Sai); Memanglah benar kebanyakan pihak berkuasa tempatan mengemukakan penyaia kewangan tahunan lewat seperti yang dikehendaki oleh Akta Kerajaan Tempatan. Ini adalah disebabkan kebanyakan pihak berkuasa tempatan masih belum mempunyai kakitangan yang berkelayakan dan mahir dalam menyiapkan pehyata tahunan mereka. Walau bagaimanapun usaha sedang dijalankan untuk mewujudkan jawatan sekurang-kurangnya Pegawai Kerja Akaun dan Kerani Akaun di setiap unit akaun pihak berkuasa tempatan. Di samping itu kursus penyediaan penyata kewangan tahunan juga diadakan tiga kali setahun oleh INTAN untuk kakitangan pihak berkuasatempatan.

Akauntan daripada Jabatan Akauntan Negara yang ditempatkan di pejabat SUK (Bahagian Kerajaan Tempatan) juga mengadakan latihan "in house" di pihak berkuasa tempatan dari masa ke semasa dan membantu pihak berkuasa tempatan menyelesaikan sebarang masalah yang timbul.

Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan telah memanggil 20 buah pihak berkuasa tempatan yang mempunyai penyata kewangan yang jauh ke belakang untuk mendapat lahu masalah sebenar yang dihadapi dalam menyediakan penyata kewangan tahunan. Pegawai-pegawai dari Jabatan Ketua Audit Negara juga turut hadir untuk memberi panduan dalam usaha menyelesaikan "back-log" ini. Di atas usaha ini sebanyak 245 penyata kewangan tahunan yang tidak dikemukakan kepada Audit seperti yang dilaporkan dalam tahun 1988 telah dapat dikurangkan kepada 191 penyata kewangan tahunan dalam tahun 1989.

Bagi mengatasi masalah penyata kewangan tahunan yang jauh kebelakangan yang belum diserahkan kepada Jabatan Ketua Audit Negara, pihak berkuasa tempatan yang tidak berkemampuan menyediakan telah juga diminta mendapatkan khidmat firma swasta.

TV 4—STESYEN BARU

18. **Tuan M.G. Pandithan** minta Menteri Penerangan menyatakan adakah sebarang rancangan Kerajaan untuk membentuk stesyen TV 4, selain daripada RTM dan TV3. Jika ada, apakah cadangan itu diterima atau ditolak. Jika tidak, mengapa.

Datuk Haji Dusuki bin Haji Ahmad; Jawapan bagi soalan ini adalah sama dengan jawapan bagi soalan No. 5 dari Y.B. dari Bukit Bintang yang dijawab di Dewan Yang Mulia ini pada 10-11-1989. Kementerian ini tidak ingin membuat apa-apa tambahan pada jawapan tersebut.

TAHANAN ISA SEMASA OPERASI LALLANG

19. **Tuan Liew Ah Kim** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan jumlah surat-surat, kad-kad, telegram-telegram yang diterima dari bulan Oktober 1987 hingga Julai 1989 dari dalam, dan dari luar negeri

yang membantah penahanan rakyat Malaysia di bawah ISA semasa Operasi Lallang.

Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri (Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad): Kerajaan telah mcncrima 186 surat-surat,kad-kad dan telegram-telegram sama ada di dalam atau luar negeri yang membantah penahanan-penahanan di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri semasa "Operasi Lallang".

BANDUAN LARI DARI PENJARA

20. Tuan Haji Mohamed Haji Yaacob minta Menteri Dalam Negeri menyatakan lapan orang banduan kes dadah yang melarikan diri dari penjara Johor Bahru, adakah dapat ditangkap semula atau tidak. Kalau tidak apakah tindakan selanjutnya.

Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamed: Sehingga kini kelapan-lapan orang banduan yang berkenaan masih lagi belum dapat ditangkap semula. Pihak Polis masih lagi meneruskan pelbagai usaha untuk menangkap mereka dengan mengambil tindakan yang menyeluruh di samping mendapatkan bantuan daripada pasukan keselamatan di negara-negara jiran.

WARGANEGARA DIGANTUNG KERAKYATAN

21. Tuan Douglas Uggah Embas minta Menteri Dalam Negeri menyatakan sebab-sebab rakyat Malaysia boleh digantung kerakyatan.

Dato' Seri Dr Mahathir bin Mohamad: Scbcnaniya tidak ada peruntukan di mana seseorang warganegara boleh digantung kerakyaianya.

LESEN TEKSI/KERETA SEWA—JUMLAH

22. Tuan Haji Hussein bin Haji Taib minta Menteri Perusahaan Awam menyatakan jumlah kereta sewa/teksi yang diperlukan di seluruh negara menjelang Persidangan CHOGM dan Tahun Melawat Malaysia 1990 dan apakah syarat-syarat utama bagi sesebuah syarikat sendirian Berhad atau Koperasi bagi mendapatkan lesen-lesen tersebut.

Tim balan Menteri Perusahaan Awam (Tuan Haji Daud bin Dato' Haji Taha): Kementerian menganggarkan jumlah lesen teksi/kereta sewa yang sedia ada serta pertambahan purata tahunan di antara 2.5% hingga 3% ataupun di antara 650—750 lesen teksi/kereta scwa adalah memadai bagi menampung keperluan pengangkutan teksi/kereta sewa. Bagi kawasan Wilayah Persekutuan, Petaling Jaya, Shah Alam, Melaka, Johor Bahru dan negeri Perlis iaitu kawasan yang dahulunya dibekukan tetapi telah dibuka semula mulai bulan Mei 1989. Jumlah lesen yang dijangka dikeluarkan sehingga akhir 1990 tidak melebihi 2,000 lesen.

Syarat-syarat permohonan bagi syarikat ataupun koperasi adalah:

- (1) Ada keperluan bagi perkhidmatan teksi di pangkalan yang dipohon serta pengeluaran lesen dipangkalan berkenaan tidak dibekukan.
- (2) Mengemukakan perakuan pendaftaran syarikat bagi syarikat dan perakuan pendaftaran koperasi bagi koperasi.
- (3) Mengemukakan salah satu daripada:
 - (i) Penyata kira-kira bagi 5 bulan terakhir bagi akaun simpanan atau akaun semasa.
 - (ii) Sijil simpanan tetap.
 - (iii) Surat akuan kemudahan simpanan daripada mana-mana institusi kewangan.

ANGKATAN TENTERA— KELENGKAPAN DIGUNAKAN

23. Tuan Haji Mohd Zihin bin Haji Mobd Hassan minta Menteri Pertahanan menyatakan sebab-sebab kemalangan-kemalangan berlaku ketika perajurit-perajurit kita membuat latihan, adakah masih belum lengkap dengan peralatan latihan termasuk kapalterbang dan bilakah Kementerian akan menghapuskan peralatan-peralatan yang sudah usang "defunct".

Menteri Pertahanan (Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-haj): Alat kelengkapan yang digunakan oleh Angkatan Tentera semuanya disahkan berada di dalam keadaan baik dan selama untuk digunakan, walaupun alat-alat kelengkapan itu adalah sudah agak lama usianya tetapi ianya telah dipastikan dapat memberi perkhidmatan yang memuaskan. Kejadian kemalangan bukanlah disebabkan oleh alat kelengkapan yang usang tetapi hanyalah takdir yang berlakudi luarkuasa manusia. Kemalangan tidak hanya berlaku ke atas alat-alat yang usang sahaja tetapi alat-alat yang moden dan sophisticated tidak terkecuali.

Usaha untuk memodenkan Angkatan Tentera berjalan dari masa ke semasa sesuai dengan perkembangan dan kemampuan negara. Kegiatan permodenan ini meliputi penggantian alat kelengkapan yang difikirkan telah usang dan tidak sesuai untuk digunakan lagi.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 1990

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 1990

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan alas

"Rang Undang-undang Perbekalan, 1990 dan Anggaran Pembangunan, 1990" dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis. (*Hari Keempat belas*).

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

(Tuan Yang di-Penua *mem-pengerusikan Jawatankuasa*)

Maksud B. 46 (Jadual)—

Maksud P. 46 (Anggaran Pembangunan 1990)—

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat dari Kota Setar, sila sambung.

4.05 ptg.

Dr Abdul Hadi bin Derani (Kota Setar): Tuan Pengerusi, saya sambung ucapan saya di Dewan yang mulia ini kelmarin. Tuan Pengerusi, saya juga ingin mencadangkan supaya pihak Jabatan Alam Sekitar menumpukan perhatiannya terhadap perkembangan-perkembangan baru yang berlaku di merata-rata negara di dunia, khususnya yang dikelilingi air. Umpamanya, hakis pantai di Maldives, Mauritius, Fiji dan lain-lain negara kepulauan akibat kenaikan paras air laut yang disebabkan oleh perubahan iklim di mukabumi.

Pada masa kini kita sedia maklum bahawa keadaan ini adalah kerana haba suria di mukabumi tidak dapat menembusi semula atmosfera oleh kerana ketebalan lapisan dioksida yang kemudiannya menyebabkan kenaikan suhu panas dan mencairkan ais dan salji di Antartika dan di Kutub Utara yang pula menambah penakungan air di laut. Tetapi kita ingin tahu, bagaimanakah kenaikan paras air ini dapat dibendung? Kita tidak mahu melihat pulau-pulau kecil dan terumbu-terumbu kepunyaan Malaysia tenggelam oleh kerana perubahan iklim dunia. Oleh itu, rumusan-rumusan untuk mengelakkan perkara ini dari berlaku mestilah dibuat seberapa segera. Kalau kita tidak dapat menahan kenaikan paras

air di Laut China Selatan umpamanya, maka sekurang-kurangnya bolehlah diambil langkah-langkah untuk memnambun tanah atau membina tembok di terumbu-lerumbu dan pulau-pulau kecil kepunyaan Malaysia supaya tidak tenggelam,

Implikasi dari tenggelamnya sesebuah pulau atau terumbu kita di Laut China Selatan adalah besar. Terumbu-terumbu kecil seperti Terumbu Laksamana dan Terumbu Layang-layang yang dikuasai oleh kita sekarang menandakan base point sukatan jarak pelantar benua (continental shelf), dengan izin, Malaysia.

Ini bermakna untuk menentukan Zon Ekonomi Eksklusif (ZEE) kita, satu ukuran jarak dibuat daripada pulau-pulau kecil atau terumbu kepunyaan kita ke perairan antarabangsa sejauh 200 Km. atau sebahagian daripadanya jika bertindih lapis dengan perairan nasional, negara-hegara jirah. Oleh itu, jika terumbu-terumbu, ini hilang dari permukaan air, maka pelantar benua kita akan menjadi, lebih kecil yang pula akan mengurangkan keluasan ZEE. Ini akan menimbulkan berbagai masalah termasuk kehilangan telaga-telaga minyak dan lain-lain sumber marine di Laut China Selatan. Mungkin pula ZEE Malaysia akan dicabuli oleh negara-negara jiran yang juga dahaga kepada sumber minyak kerana kaedah ukuran ZEE kita berubah. Pada waktu itu persengketaan akan pasti timbul di antara Malaysia dan jiran-jirannya. Oleh yang demikian, amatlah wajar supaya kajian-kajian khusus dibuat sekarang dan saranan-saranan dibuat oleh Jabatan Alam Sekitar.

Tuan Pengerusi, merujuk kepada muka-surat 210, Maksud B. 46-Butiran 00400 di bawah Tajuk Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara dengan anggaran sebanyak \$12,484,000/

Saya ingin mencadangkan supaya pihak Perhilitan mengambil kesempatan dari perletakan senjata Parti Komunis Malaya (PKM) untuk membuat perancangan baru berkenaan dengan kajian flora dan fauna di hutan belantara kita.

Selama ini kajian-kajian terhadap flora dan fauna di hutan belantara dihalangi oleh ancaman komunis tetapi dengan perletakan senjata PKM masalah tersebut sudah hilang. Pihak- Perhilitan bolehlah memasuki kawasan-kawasan yang belum pernah diterokainya dahulu untuk membuat kajian. Mungkin pihak PKM terlebih dahulu mesti menjamin bahawa kawasan-kawasan persembunyian mereka telah dibersihkan daripada 45,000 jerangkap samar yang dilaporkan masih ada.

Tuan Pengerusi, kajian flora dan fauna di

negara ini adalah amat penting dan harus dibuat secepat mungkin. Hasil dari kajian-kajian seperti itu akan memberi rumusan-rumusan berkenaan dengan projek-projek pembangunan di kawasan-kawasan perbatasan dan hutan belantara. Setakat ini negara kita masih tidak mempunyai kajian-kajian yang dikemas-kiniakan berkenaan dengan flora dan fauna negara.

Apabila sesuatu projek besar hendak dilaksanakan, contohnya a projek Ampangan Kenyir didapati bahawa pihak Perhilitan tidak mempunyai kajian dan perangkaan yang mencukupi berkenaan dengan haiwan-haiwan yang perlu dipindahkan dari kawasan tersebut. Yang dipindahkan hanyalah beberapa ekor gajah melalui satu operasi yang melibatkan tenaga yang banyak di Kenyir. Haiwan-haiwan lain seperti harimau, seladang, tapir, rusa dan sebagainya tidak dipindahkan. Mungkin pihak Perhilitan tidak mempunyai perangkaan yang tepat berkenaan dengan haiwan-haiwan tersebut. Mungkin pula pihak Perhilitan menganggap bahawa harimau, seladang, tapir, rusa dan lain-lain boleh membawa diri mereka masing-masing apabila air bertakung dan naik ke paras bukit-bukit di Ampangan Kenyir.

(Timbalan Yang di-Pertua *mem~
" pegerusikan Jawatankuasa)*

Walaupun apa masalah sebenar dalam kes tersebut, saya ingin menyarankan supaya pihak Perhilitan membuat kajian yang lebih menyeluruh di perhutanan kita

supaya kita akan lebih bersedia di dalam usaha-usaha melindungi atau membiakkan hidupan liar kita secara teratur.

Pihak Perhilitan juga harus mengambil kesempatan untuk memperluaskan kawasan simpanan untuk hidupan liar memandangkan bahawa banyak kawasan baru hutan akan diterokai manusia apabila tamatnya ancaman komunis. Adalah amat sayang sekali kalau hutan-hutan belantara kita dibuka untuk pembangunan atau diterokai oleh syarikat-syarikat balak yang kemudiannya boleh memusnahkan hidupan liar kita sama sekali di kawasan-kawasan tersebut. Bukanlah semua kawasan hutan belantara mesti dijadikan simpanan tetapi sekurang-kurangnya beberapa kawasan baru hendaklah dikenal pasti dan ditambah kepada kawasan simpanan yang sedia ada.

Tuan Pengerusi, sekian sahaja, saya menyokong.

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed. Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Sepang.

4.12 *ptg,*

Tuan Haji Mohd. Sharif bin Jajang (Sepang): Tuan Pengerusi, saya ingin mengambil bahagian dalam satu tajuk sahaja iaitu Maksud Bekalan B.38, Butiran 020000, muka surat-209 iaitu Kawalan dan Pemeliharaan Kualiti Alam Sekitar.

Saya amat menghargai usaha-usaha Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar di dalam mempertingkatkan usaha pemeliharaan dan juga kawalan alam sekitar, terutama sekali di dalam usaha-usaha menempatkan pembuangan sisa-sisa toksid di dalam negara kita ini. Saya juga amat bersimpati dengan Kementerian, di mana di dalam hendak menempatkan pembuangan sisa-sisa toksid ini memanglah tidak dapat dinafikan akan menjadi suatu perkara yang boleh mncrima atau mendapat bantahan dari Wakil-wakil Rakyat, terutama sekali kawasan-kawasan yang sudah dikenal pasti. Ini tidak ketinggalan juga daripada kawasan saya

sendiri iaitu kawasan Parlimen Sepang di mana saya amat kesal bahawa setiap kali Yang Berhormat Menteri membuat kenyataan-kenyataan di dalam kcpastian pengenalan tempat; salah satu diantara tempat yang sering disebut ialah Dacrah Sepang di mana telah dibuat kajian dan difikirkan sesuai untuk menempatkan pembuangan sisa-sisa toksid ini:

Saya suka memaklumkan kepada Kementerian dan khususnya Yang Berhormat Menteri, terutama sekali di dalam kajian pcnempatan pembuangan sisa-sisa toksid ini, Kementerian tidak pernah mengadakan perundingan dengan terutama sekali Wakil-wakil Rakyat dan juga pihak Pejabat Daerah di dalam hendak menentukan dan mengenal pasti tempat pembuangan sisa-sisa toksid ini.

Di dalam hal ini saya rasa telah menjadi satu beban yang berat kepada Wakil-wakil Rakyat di mana bantahan-bantahan daripada rakyat telah begitu memuncak di mana mereka membantah sckeras-kerasnya penempatan sisa-sisa toksid di daerah Sepang. Saya sebagai Ahli Parlimen telah mengambil usaha-supaya" meredakan keadaan ini-dan telah membuat beberapa bantahan dan juga telah mengaturkan demonstrasi untuk menunjukkan kepada Kerajaan bahawa tempat yang dicadangkan di daerah Sepang itu memang tidak sesuai sama sekali. Selain daripada tempat yang dicadang dikenal pasti itu ialah di satu kawasan yang dikelilingi oleh penduduk yang ramai. Dikelilingi oleh penduduk lebih daripada 30,000 orang yang sudah pasti menjadi kebimbangan kepada penduduk-penduduk berbagai bangsa di dalam kawasan tersebut termasuklah yang bersekitaran kampung-kampung baru, Kampung Bani Sungai Pelek, Kampung Baru Sepang, Kampung Baru Salak dan juga seluruh estet ataupun ladang Sepang dan juga kampung-kampung tradisional seperti Kampung Bukit Bangkong Ulu Cucur-dan ulu Teris;-

Tuan Pengerusi, di dalam hal ini saya berharap supaya Yang Berhormat Menteri dan Kementerian bukan sahaja membuat

kajian semula dan memberitahu kepada masyarakat dan penduduk di daerah Sepang bahawa tempat ini sama sekali tidak sesuai dari kaca mata kependudukan dan dari kaca mata di mana tempat ini betul-betul ataupun bersekitaraan ...

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Pengerusi, on a point of order.

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Sepang, nanti sekejap ya. Yang Berhormat dari Kuching bangun on a point of order.

Tuan Sim Kwang Yang: Tidak cukup kuoram.

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Tidak cukup kuoram? Setiausaha, sila bilang berapa-18. Bunyikan loceng.

Loceng dibunyikan.

(Ahli-ahli dikira, 37 Ahli hadir)

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Teruskan Ahli Yang Berhormat dari Sepang,

Tuan Haji Mohd. Sharif bin Jajang: Tuan Pengerusi, saya ingin menjelaskan sekali lagi seperti mana pernah saya jelaskan di Dewan yang mulia ini bahawa saya tidak ingin melihat Daerah Sepang ini dijadikan tempat pembuangan (dumping aiea). Bersebelahan dengannya sudah ada PUSPATI dan di sebelahnya juga sudah ditempatkan penempatan pcnagih dadah dan kali ini pula hendak ditempatkan pula pembuangan sisi-sisa toksid. Sebenarnya Sepang tidaklah jauh daripada Kuala Lumpur dan tidak juga jauh daripada Shah Alam, bukanlah ulu sangat. Sekiranya Kementerian ini berpendapat bahawa Sepang ini amat sesuai, di dalam setengah jam punya perjalanan sudah boleh membuang semua sisa-sisa toksid yang ada di Kuala Lumpur dan Shah Alam, saya kira Kementerian boleh memikirkan tempat yang lain, tempat yang walaupun memakan

masa perjalanan yang jauh, jauh daripada pembangunan dan jauh daripada penempatan manusia dan penduduk yang ramai seperti di Daerah Sepang ini.

Saya tidak berhajat hendak mencadangkan di mana-mana tempat tetapi terserahlah kepada Kementerian memikirkan. Jika ia ditempatkan di satu kawasan yang dikelilingi oleh ramai penduduk seperti mana yang saya sebutkan tadi, sudah pasti penduduk atau rakyat Sepang tidak akan bersenang diri, mereka akan terus membuat bantahan yang sekeras-kerasnya. Saya tidak mahu terpengaruh atau dirasuk oleh Ahli Yang Berhormat dari Lubok Antu seperti mana tiga hari yang sudah di mana beliau mengatakan kalau tidak mahu mendengar cakap Wakil Rakyat, cakap siapakah yang hendak didengar lagi. Saya pun semacam terasuk juga dengan Ahli Yang Berhormat dari Lubok Antu. Saya berharap supaya perkara ini boleh ditarik semula dan di-Hkirkan di tempat yang munasabah, di tempat-tempat yang jauh daripada manusia, mungkin Wakil-wakil Rakyat di sana pun tidak pernah berkunjung ke tempat itu dan tidak mengenali tempat-tempat yang hendak dicadangkan.

Sukacita saya mengingatkan bahawa tempat pembuangan ini di sebelah selatannya ialah satu tempat yang kita akan jadikan tempat perkhemahan masa cuti dan inilah satu-satunya tempat yang hendak kita perindahkan yang menjadi tempat kunjungan dan lawatan daripada pengunjung-pengunjung dan juga tourists dari dalam dan luar negeri.

Tuan Pengerusi, seperti mana yang saya sebutkan tadi, saya akan menyampaikan bantahan secara rasmi kepada Kementerian ini di dalam Dewan ini dan satu telegram telah pun dihantar, satu perhimpunan bantahan telah pun dibuat. Kalau Kementerian masih lagi mencadangkan ataupun memberikan penegasan bahawa daerah ini juga akan di tempatkan, saya tidak akan teragak-agak membuat perhimpunan, tunjuk perasaan di hadapan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar. Oleh yang demikian, saya harap

supaya Kementerian memikirkan semula dan mengumumkan kajian yang telah dibuat itu di mana Sepang adalah tempat yang paling tidak sesuai untuk ditempatkan pembuangan sisa-sisa toksid ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Yang Berhormat dari Bukit Mas.

4.26 ptg.

Tuan Mutang Tagal (Bukit Mas): Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Maksud B. 46, Butiran 00600, Tajuk ...

(Kerosakan elektrik)

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ditempokan selama 10 minit.

Persidangan ditempokkan pada pukul 4.27 petang.

Persidangan disambung semula pada pukul 5.11 petang.

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

(Timbalan Yang di-Pertua mem-pengerusikan Jawatankuasa)

Tuan Pengerusi (Dato Haji Mohamed Amin bin Haji Daud): Saya jemput Yang Berhormat dari Bukit Mas meneruskan ucapan beliau.

5.14 ptg.

Tuan Mutang Tagal (Bukit Mas): Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya membuatrayuan disini supaya Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar membentuk satu teknologi yang termoderi supaya tidak ada "power failure" di Dewan yang mulia ini di masa yang akan datang *(Ketawa)*.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh butiran 00600, tajuk Pembangunan Sains dan Teknologi Projek-projek Ibu Pejabat.

Tuan Pengerusi, di bawah tajuk ini peruntukan yang telah disediakan adalah untuk membuat projek-projek permohonan sains dan teknologi. Memang adalah penting peranan sains dan teknologi bagi negara kita untuk menjadikan negara kita sebuah negara yang maju bersama-sama dengan negara yang lain. Jadi, dalam konteks ini saya menyarankan kepada Kementehnan supaya tekanan kepada sains dan teknologi ditingkatkan di negara ini dari segi kemudahan-kemudahan dan infrastruktur seperti Pusat Sains dan Teknologi.

Saya berpendapat bahawa peruntukan yang telah diperuntukkan di sini iaitu satu juta adalah tidak mencukupi memandangkan kita mahu supaya negara kita menjadi maju seperti negara di Eropah dan negara-negara maju seperti Jepun, Korea dan Amerika Syarikat, dan saya berharap supaya lebih banyak peruntukan diberi di mana Pusat Sains yang dibuat itu bertujuan menggalakkan minat terhadap sains di kalangan generasi muda dan juga orang awam supaya sains dan teknologi tidak merupakan satu bidang yang sukar difahami atau dipelajari serta tidak merupakan suatu yang "mysterious". Bahan-bahan pameran yang akan diletakkan di Pusat Sains dan Teknologi di seluruh negara, bukan sahaja di Kuala Lumpur tetapi di semua negeri di seluruh negara dapat membolehkan budak-budak dan orang dewasa memperoleh apa yang dikatakan "Hands-on-experience", dengan izin, terhadap prinsip-prinsip sains. Ini adalah lebih mustahak kalau kita mahu negara kita ini menjadi sebuah negara yang maju. Kita perlu memudahkan ataupun "simplify" prinsip-prinsip sains supaya kaum yang kurang mengerti tentang prinsip sains dapat mengertikannya supaya bukan sahaja orang di bandar yang mengerti dengan prinsip sains itu tetapi budak-budak terutamanya daripada luar bandar dan daripada kampung-kampung ataupun rumah panjang.

Jadi, selain dah pada meletakkan satu Pusat Sains di Kuala Lumpur, saya minta supaya Kementerian meletakkan Pusat Sains di semua negeri. Saya tidak lupa juga mencadangkan supaya satu cawangan

Pusat Sains ataupun sebuah Pusat Sains berasingan di tempatkan di Sarawak untuk memenuhi keperluan rakyat di bahagian Timur. Mungkin Kerajaan Sarawak boleh disarankan untuk bersama-sama dengan Kerajaan Pusat menubuhkan Pusat Sains itu dengan berasaskan "joint-venture on a dollar for dollar basis", dengan izin, Tuan Pengerusi. Ini akan menentukan pembelajaran sains di Sabah dan Sarawak dapat kita tingkatkan lagi.

Di sini, Tuan Pengerusi, saya ingin menegaskan bahawa di "Kuiz Sains" semasa "Minggu Sains dan Teknologi Kebangsaan" Ketiga pada bulan Ogos yang lalu, Sekolah Green Road dari Kuching, Sarawak telah muncul sebagai johan "Kuiz" itu dan ini menunjukkan tahap kecemerlangan yang dicapai oleh sekolah di Sarawak. Jika adanya sebuah Pusat Sains di Sarawak mungkin negara kita dapat menghasilkan golongan saintis yang terkemuka dari Malaysia yang berasal dari Sarawak dan inilah satu permintaan saya dan rayuan saya. Oleh kerana Menteri dan Timbalan Menteri adalah dari Sarawak, saya berharap supaya Pusat Sains diletakkan di sebelah Malaysia Timur.

Tuan Pengerusi, Butiran 00800 iaitu tajuk 03—Majlis Penyelidikan Kemajuan Sains Negara (MPKSN).

Saya ingin juga menyentuh tentang perkara ini iaitu jumlah yang telah diperuntukkan. Saya berharap supaya peruntukan ini digunakan untuk menubuhkan Taman Teknologi Malaysia dan memang peranan Taman Teknologi Malaysia ini adalah penting dan kita berharap supaya selain daripada menubuhkan Pusat Sains di seluruh negeri, saya mahu juga Kementerian menubuhkan "Taman Teknologi" di merata tempat oleh kerana ini adalah perlu. Kalau kita mengkaji daripada sejarah negara yang telah bangun seperti Jepun dan juga Korea dan Taiwan di Asia Pasifik kita dapat bahawa Kerajaan mereka telah pun menghantar para saintis mereka ke negara-negara yang sudah maju seperti ke Silicon Valley di California di mana para saintis dan engineer mereka

dihantar untuk mendapat teknologi yang termoden di Silicon Valley dan selepas mereka berkhidmat ataupun bekerja di sana mereka balik ke negara mereka iaitu Jepun, Korea dan Taiwan dan mereka pun memainkan peranan yang penting dalam meningkatkan teknologi mereka masing-masing di negara mereka.

Saya berharap supaya Kementerian menghantarkan para saintis kita ke taman teknologi di negara-negara barat yang maju seperti di Silicon Valley, California supaya para saintis kita didedahkan kepada teknologi yang state of art technology, dengan izin, yang termoden supaya apabila mereka datang teknologi itu dapat kita simplifikan, kita adapt kepada keperluan negara kita. Dan saya berharap supaya peruntukan yang lebih diberi untuk menubuhkan taman teknologi Malaysia. Begitu juga saya ingin mencadangkan supaya Kementerian meninjau supaya menubuhkan sebuah taman teknologi di Sarawak untuk menggalakkan serta mempergiatkan aktiviti penyelidikan dan bangunan ataupun R & D di kalangan industri dan cendekiawan dari Sabah dan Sarawak.

Di semenanjung, saya berharap supaya industri-industri besar merupakan multinational yang mempunyai R & D yang tersendiri, yang mempunyai peruntukan yang lebih banyak, saya berharap supaya mereka menolong Kerajaan dalam membentuk taman teknologi yang mempunyai infrastruktur yang moden dan juga pakar-pakar ataupun saintis yang terkemuka supaya kita dapat mewujudkan teknologi sendiri di negara kita di Malaysia.

Tuan Pengerusi, beralih kepada Butiran 020000-Program Kawalan Pemeliharaan Kualiti Alam Sekitar. Saya bersimpati dengan saudara saya, Ahli Yang Berhormat dari Sepang yang telah mengatakan bahawa mereka tidak mahu supaya pembuangan sisa-sisa ditempatkan di daerah Sepang.

(Timbalan Yang di-Pertua *mem-pengerusi Jawatankuasa*)

Memang mungkin di kawasan-kawasan selain dari kawasan Ahli Yang Berhormat juga, kalau sisa-sisa ataupun toxic waste itu dibuangkan ataupun kalau loji sisa-sisa dipusatkan di kawasan mereka, mungkin mereka tidak setuju. Jadi, yang penting dalam pericara ini ialah supaya Kementerian mengambil langkah-langkah yang wajar iaitu memberi keterangan-keterangan yang lanjut membuat satu kempen di seuruh negara supaya mengajar dan mendedahkan orang ramai terhadap apa yang dikatakan toxic waste itu. Apabila kita mendengar perkataan toxic, kita terus mengatakan ataupun memikirkan bahawa ini satu yang beracun tetapi tidak semua toxic waste itu dapat memberi racun yang merbahaya kepada rakyat. Dan oleh kerana itu apa yang...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, sila gulung.

Tuan Mutang Tagal:... apa yang diperlukan ialah supaya toxic waste ini, defmisi perkataan toxic waste, ini perlu diterangkan kepada rakyat dengan mendalam.

Tuan Pengerusi, yang terakhir ialah mengenai dengan kilang kertas yang ada di Sipitang di Sabah yang berdekatan dengan kawasan saya. Yang terdapat ialah ada tanda-tanda yang menunjukkan bahawa kawasan perairan di kawasan sayadi Lawas, Limbang terjejas dengan sisa-sisa yang datang daripada kilang kertas ini dan saya ingin supaya Kementerian membuat satu kajian yang mendalam supaya kawasan perairan di mana nelayan-nelayan menangkap ikan tidak terjejas. Jadi, kalau mereka tidak dapat menangkap ikan di sana oleh kerana terjejas daripada sisa-sisa yang datang ke laut, saya rasa ini satu yang merugikan. Dan saya berharap supaya Kementerian dapat menjalankan satu kajian yang terperinci.

' Yang keduanya, kayu-kayu yang berdekatan dengan kilang itupun nampaknya mereka tidak berbunga, banyak yang tidak berbunga selepas dibuat kilang itu dan saya mintasupayasatukajianjugadibuat supaya

kawasan itu iaitu kayu-kayu yang besar di kawasan kilang itu tidak terjejas.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Sudah Yang Berhormat.

Tuan Mutang Tagal: Sekianlah, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Ahli-ahli Yang Berhormat, bolehkah sayadapat tahu berapa orang Ahli Yang Berhormat yang hendak berucap alas tajuk ini?

Beberapa Ahli: (Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P.

saya minia maaf, sebab lidak boleh semua orang berucap. Kita hanya ada lima minit sahaja lagi untuk habiskan perkara ini. Kita telah terlewat. Sepatutnya, pada hari ini kita patut habiskan Kementerian-Kementerian Pengangkutan dan Tenaga, Telekom dan Pos. Kita masih di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar. Saya cadangkan ...

Tuan Shahidan bin Kassim: Tuan Pengerusi, baru dua orang ...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Nanti, nanti, jangan bercakap, saya cakap (*Ketawa*). Saya minta semua Ahli Yang Berhormat hadkan ucapan selama 5 minit, kalau boleh, dan kalau tidak boleh jangan berucap. Sckarang saya jemput Ahli Yang Berhormat dari Padang Terap berucap selama 5 minit.

5.27ptg.

Dato' Dr AfTifudin bin Haji Omar (Padang Terap): Tuan Pengerusi, saya cuba. Saya rujuk kepada mukasurat 210-Butiran 00400-Kemajuan Hidupan Liar dan Taman Negara.

Tuan Pengerusi, wang sebanyak ini adalah amat menggalakkan khususnya untuk mengatasi masaJah-masalah gajah-gajah liar yang perlu dipindahkan dari

kawasan-kawasan hutan yang telah dijadikan kawasan pembangunan pertanian seperti di rancangan-rancangan membina Empangan PELDA dan juga rancangan-rancangan ladang yang besar.

Tuan Pengerusi, di kawasan saya di Padang Terap sekumpulan 27 ekor gajah liar yang terpaksa mencari makan di kampung-kampung dan di ladang gula Padang Terap disebabkan kawasan hutan mereka telah dijadikan ladang gula Padang Terap dan juga Ampangan Aneng merupakan masalah yang besar, yang paling lerjejas ialah penduduk-penduduk miskin, yang sedia miskin dari dulu sehingga sekarang. Apabila pokok-pokok pisang, padi dan lain-lain tanaman penduduk-penduduk miskin ini dimakan oleh gajah-gajah liar ini, insiden kemiskinan menjadi lebih buruk. Sudah dua tahun saya merayu kepada Kementerian dan juga Jabatan Perhilitan Kedah, jawabnya ialah tiada peruntukan untuk memindah gajah-gajah liar ini. Malahan saya diberitahu oleh Pengarah Perhilitan Negeri Kedah, wang untuk membeli minyak Land Rover untuk menghantar pegawai-pegawainya menghalau gajah dari kawasan-kawasan ini pun tidak cukup. Sebabnya jadi begini ialah Jabatan Perhilitan Negeri Kedah telah menjadi mangsa pengabaian apabila Kerajaan Persekutuan mengambilalih pentadbirannya dari Kerajaan Negeri Kedah tidak berapa lama dahulu.

Saya difahamkan bahawa walaupun diambilalih, Kerajaan Persekutuan tidak memperuntukkan belanjawan yang cukup untuk Jabatan ini malah ianya menjadi lebih berkurangan. Saya harap perkara ini dapat diselesaikan secara baik.

Tuan Pengerusi, dengan \$12 juta yang diminla untuk tahun 1990, saya harap satu agihan yang mencukupi diberi kepada Jabatan Perhilitan Negeri Kedah khususnya di dalam menjalankan projek memindah gajah-gajah liar dari kawasan-kawasan ladang di Padang Terap ke hutan-hutan di sebelah timur Ampangan-ampangan Aneng, Empedu dan Ampangan MUDA. Saya difahamkan kos untuk memindah

seekor gajah tiar ialah \$10,000 seekor. Kalau 27 ekor, hanya \$270,000 perantukan sahaja yang dikehendaki untuk menyelesaikan masalah ini. Semoga nasib orang-orang miskin di kawasan saya terbela dan nasib gajah-gajah liar juga yang menjadi khazanah negara itu terjamin dari kepupusan. Kalau ini tidak dilakukan secepat mungkin orang-orang kampung terpaksa mengambil tindakan bersendirian iaitu dengan membunuh gajah-gajah liar itu melalui penggunaan racun-racun dan kemungkinan melalui senapang-senapang patah mereka

Tuan Pengerusi, orang-orang kampung di kawasan saya adalah pencinta alam, mereka tidak membunuh binatang-binatang liar sewenang-wenangnya, mereka metakukannya apabila terpaksa, itupun mereka selalu ditangkap dan dihadapkan ke mahkamah. Oleh itu saya pohon supaya Kementerian mewujudkan satu strategi memperseimbangkandukehendak—satu, ialah kehendak menjaga khazanah negara dan satu lagi membelanasisb rakyat miskin.

Untuk mencapai keseimbangan ini Kerajaan mestilah mengadakan satu keadaan yang membolehkannya, iaitu peruntukan yang cukup. Apabila peruntukan tidak cukup, janganlah pula dijadikan rakyat sebagai mangsa satu dasar yang didukung oleh Jabatan Perhilitan sahaja, iaitu memelihara kewujudan binatang-binatang liar yang menjejaskan sumber ekonomi rakyat miskin. Di dalam keadaan begini, Jabatan Perhilitan perlu menggunakan strategi yang sesuai, misalnya biarkanlah rakyat membunuh babi-babi hutan yang merosakkan tanaman rakyat. Janganlah mendakwa mereka pula. Sudahlah miskin. babi hutan memiskinkan mereka lagi dan lepas itu Jabatan Perhilitan mampapakan mereka seierusnya. Dalam keadaan begini, manusia mestilah diutamakan, bukan babi hutan.

Dasar tetap dipertahankan, Tuan Pengerusi, tetapi strategi boleh berubah mengikut keadaan. Saya harap Jabatan Perhilitan mengetahui tentang hakikat pengurusan ini.

Di dalam Butiran yang sama juga saya ingin menyentuh tentang potensi tasek-tasek di empangan-empangan besar di negara kita seperti Tasek Aning, Tasek Pendu, Tasek Muda, Temenggor dan Kenyir, Tasek-tasek ini mempunyai potensi yang besar di dalam bentuk mengeluarkan ikan air tawar. Saya mencadangkan supaya Kememerian mengadakan satu rancangan memajukan penternakan ikan air tawar ini dan di dalam rancangan ini dibolehkan penduduk-penduduk miskin yang menjadi penghuni kawasan-kawasan ini mengambil ikan-ikan itu untuk dijual. Satu sistem pelesenan pengambilan yang hanya diberi kepada penduduk-penduduk miskin harus diwujudkan dan dimasukkan di bawah skim membantu rakyat miskin secara direct sepertimana yang dianjurkan oleh Kerajaan kita.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran); Yang Berhormat...

Dato' Dr Affifudin bin Haji Omar: Sudah habis. (*Ketawa*) Terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran); Yang Berhormat dari Bandar Kuching.

5.32ptg.

Tuan Sim Kwang Yang (Bandar Kuching); Tuan Pengerusi...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Saya ingin mengumumkan di sini bahawa ini bukanlah terpaksa hendak hadkan semua Ahli-ahli Yang Berhormat, tetapi kita telah terlewatsangat diai asjadual. Sebab itulah kita minta kerjasama, bukan kita memaksa Yang Berhormat-Yang Berhonnat buangkan semua ucapan yang disediakan. Sejauh mana boleh, sila bekerjasama dengan kita. Yang Berhormat, teruskan.

Tuan Sim Kwang Yang: Tuan Pengerusi, ini bukan perihal sama ada kita bekerjasama, tidak, sebab soalan alam sekitar...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhonnat, saya ber-simpati dengan Yang Berhormat tetapi ini satu keadaan yang kita tidak boleh elakkan.

Tuan Sim Kwang Yang: Peruntukan yang diminta ini soal demokrasi, bagaimana masalah seperti yang dihadapi oleh rakyat Sepang dapat disuarakan ...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Inilah Yang Berhormat...

Tuan Sim Kwang Yang: . . . kecuali jika Ahli Wakil Rakyat diberi masa dan peluang sepenuhnya ...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang erhormat, jangan kita debatkan...

Tuan Sim Kwang Yang: . . . untuk mengeluarkan masalah mereka. 5 minti boleh buat apa?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran); Ini masa Yang Berhormat. Kalau Yang Berhormat mahu buang ...

Tuan Sim Kwang Yang: Kalau Tuan Pengemsi cakap, jika dia boleh lima ruling saya, jangan cakap. Ini satu sikap angkuh, tidak boleh diterima sama sekali...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhonnat...

Tuan Sim Kwang Yang: Apabila masa membuat ucapan dihadkan, rakyat pun dihadkan, dirompakkan (*sambil menghempas buku di atas meja*).

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, duduk!

Tuan Sim Kwang Yang: Saya membantah dengan sekeras-kerasnya, saya lak mahu buat ucapan, balik rumah.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, saya minta Yang Berhormat tarik balik itu. Kalau tidak, saya akan ambil tindakan.

Tuan Sim Kwang Yang: Tarik balik apa?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Apa-apa Yang Berhormat kata tadi.

Tuan Sim Kwang Yang: Saya bantah, tidak tarik balik, saya keluar. (*sambil berjalan keluar Dewan*)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, kalau Yang Berhormat tidak kem (Pasir Pinji), ambil tindakan pada hari esok.

Pengerusi, saya minta Tuan Pengerusi mengumumkan apa cakapan-cakapan Yang Berhormat dari Bandar Kuching yang telah melanggar tatatertib?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat dari Pasir Pinji, duduk! Yang Berhormat lain yang hendak bercakap? Yang Berhonnat dari Maran.

534ptg.

Tuan Haji Mohamad bin Abdullah (Maran): Tuan Pengerusi, saya hanya mengambil masa yang paling singkat. Saya tidak membantah apa yang diarahkan oleh Tuan Pengerusi dan saya mengharapkan dikala masa yang akan datang berilah lagi peluang kepada saya untuk bercakap.

Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada mukasurat 209, Butiran 030000 Perlindungan Hidupan Liar dan Taman Negara.

Sebenarnya memang perkara ini juga tclah lama saya suarakan dan hari ini saya menyuarakan sekali lagi di dalam Dewan yang mulia ini. Bukan sahaja di Kedah dan di negeri-negeri yang lain tanaman rakyat telah dirosakkan oleh gajah, tetapi lermasuklah juga di Pahang. Saya banyak kali menyuarakan perkara ini teiapi dalam masa 3 tahun, kalau tak salah ingatan saya, barulah 5 ekor gajah ditangkap sedangkan

di Maran termasuk Rompin dan juga Jerantut berpuluh-puluh ekor gajah masih membinasakan tanaman orang kampung, bukan sahaja tanaman orang kampung, juga tanaman di rancangan-rancangan tanah. Kila tidak membenaikan orang kampung ataupun sesiapa melainkan orang yang dibenarkan untuk membunuh gajah ini.

Saya menyarankan di sini supaya memberikan satu kuasa kepada orang tempatan membolehkan mereka membunuh gajah-gajah ini. Saya sarankan supaya Kerajaan meminda Akta Perlindungan Hidupan Liar 76/72 yang boleh membenarkan orang-orang yang teraniaya oleh gajah mengambil tindakan supaya mereka membunuh gajah ini. Kalau tidak, akan menjadi susahlah kepada orang kampung, sebagaimana disuarakan oleh Yang Berhormat dari Padang Terap tadi. Saya percaya walaupun pindaan kita buat, mungkin kita memberikan masa-masa tertentu sesudah mereka memberi aduan dan sebagainya, apabila sampai satu bulan ataupun sebagainya tidak ada apa tindakan diambil oleh Kerajaan, maka dibenarkan mereka membunuh gajah-gajah ini dengan kepandaian merekasendiri. Manusiaboleh, inikan hendak membunuh gajah sedangkan membunuh manusia beribu-ribu orang pun boleh dibunuh. Jadi tidak ada hal kalau sekiranya kuasa itu dibeh kepada mereka bagi menjalankan tindakan ini.

Di Jerantut misalannya, tanah di rancangan telah ditanam dengan pokok-pokok, rumah lelah dibuat, tetapi oleh kerana pokok-pokok tanaman ini, iaitu kelapa sawit dibinasakan oleh gajah, tidak boleh ditempatkan peneroka masuk, kerana hasil tidak dapat kepada mereka oleh sebab semua tanaman ini dibinasakan oleh gajah. Begitu juga di tanah-tanah PELCRA di Maran beberapa kali disulami ditanam semula masih dirosakkan oleh gajah dan belanja bagi membaik pulih pokok-pokok ini telah berganda-ganda besamanya. Saya tidak nampak Kerajaan tidak boleh bertindak mendapatkan satu peruntukan yang besar bagi tindakan untuk menangkap gajah ini.

Saya inginlah menyarankan, saya mahu melihat dalam tahun 1990 seluruh gajah di negeri Pahang telah dipindahkan. Kalau tidak, lelih sahajalah saya menyuarakan hasrat rakyat di tempat saya. Tiga tahun yang lepas saya telah menyuarakan perkara ini tetapi hanya bolehlah kadarnya seekor gajah bagi setahun, binasanya tidak terkira, bukan sahaja tanaman yang rosak tetapi orang-orang kampung telah menderita kerana hasil tanaman mercka yang memakan belanja telah dirosakkan dengan sewenang-wenangnya oleh gajah. Saya menyarankan sekali lagi, siapa yang kita sayang, gajahkah atau manusia? Gajah tidak pandai mengundi, tetapi manusia pandai mengundi.

Tuan Pengerusi, satu perkara lagi saya hendak sentuh ialah mengenai satu pulau yang indah di Pahang iaitu Pulau Tioman. Di pulau ini ada ayam hutan dan juga pelandok yang cantik, tetapi malangnya ada di antara orang-orang tertentu yang suka memburu ayam hutan dan juga pelandok ini sehingga banyak mereka tangkap. Saya harap supaya diambil perhatian kerana pulau ini agak jauh. Kalau sekiranya semua binatang peliharaan di pulau ini dibinasakan, maka sudah barang tentu bakanya lidak ada lagi. Jadi saya menyarankan kepada Kementerian supaya mengambil perhatian. Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat dari Shah Alam.

5.40ptg.

Datin Paduka Hajjah Rahmah binti Othman (Shah Alam): Terimakasih Tuan Pengerusi. Oleh kerana masa tidak mengizinkan, saya potong banyak sangat ini. Saya merujuk kepada Maksud B. 46, Butiran 020000 di bawah Program—Kawalan dan Pemeliharaan Kualiti Alam Sekitar dan juga Butiran 040000-Kimia.

Alam sekitar ini kita perlu banyak bercakap. Pencemaran alam, udara di bumi, air laut, segala-galanya terlalu banyak.

Telapi yang saya hendak bawa pada hari ini masalah dalam kawasan saya. Saya ler-baca baru-baru ini satu rencana, seorang pakar kejuruteraan alam sekitar, sebagai contoh katanya, lapisan ozon yang terdapat dibahagian atas atmosfera kita ini kira-kira di antara 10 ke 50 kilometer dari aras bumi dikalakan semakin terhakis dan kepekatan-nya semakin berkurangan. Ozon merupakan bahan kimia yang sangat bermanfaat kepada manusia, sekali gus boleh merbahaya kepada manusia. Bahan kimia ini oksigen membahayakan kepada kesihatan manusia dan merupakan bahan pencemaran udara yang boleh merosakkan paru-paru. Ia juga boleh menjadi perlindungan demi pancaran matahari dan seterusnya. Saya hendak bawa kawasan saya, Shah Alam kawasan per-industrian.

Tuan Pengerusi, di sekeliling kawasan perindustrian itu terdapat rumah-rumah orang sama ada rumah kos rendah, rumah pangsa ataupun rumah-rumah kampung. Berhampiran di situ ada beberapa kilang kimia yang terdapat yang terdapat yang corongnya dihalakan ke atas. Pagi lepas membersihkan kain baju, membersihkan rumah, pada hari minggu, kereta menjelang tengahari dan menjelang petang, baju naik kuning, kereta menjadi kotor dan rumah berdebu. Hal ini telah dibawa kepada pihak-pihak yang tertentu sudah begitu lama tetapi sehingga hari ini tindakan tidak pun diambil kepada kilang-kilang tersebut.

Tuan Pengerusi, saya mengharapkan kepada Kementerian supaya satu sistem, satu cara untuk mengawal kilang-kilang seperti ini supaya tidak menyusahkan rakyat sama ada kita mengadakan satu sistem di mana asap-asap ini ataupun kimia ini boleh disalurkan di bawah tanah bagi menjamin keadaan cuaca, udara baik. Kita ketahui juga hari ini udara di Shah Alam itu makin hari makin teruk, bukan sahaja daripada kilang-kilang, tetapi juga oleh kerana ber-puluh ribu kenderaan sehari yang lalu-lalang daripada Kuala Lumpur ke Port Kelang dan di tempat lain, tidak kurang daripada 60,000 sehari. Ini juga telah membahayakan penduduk-penduduk Shah Alam.

Tuan Pengerusi, bekalan air kita hari ini sama ada kita terima, akui atau tidak diracuni oleh bahan kimia, sisa-sisapertanian, bahan organik, bahan perindustrian dan bahan buangan dari rumah. Mengikut kajian World Health Organisation terdapat 1,200 bahan pencemaran micro di dalam air minuman kita. Ini juga menyusahkan. Saya mencadangkan kepada Kementerian ini supaya ada satu pusat sumber penerangan kepada orang-orang kampung, terutamanya kerana keadaan hari ini udara kita, air kita sudah tidak lagi merupakan satu keadaan yang selamat. Ini juga ada kaitannya dengan pcm balak-pembalak. Saya tidak tahulah tempat-tempat lain. Saya baca melalui suratkhbar, tetapi bila saya lihat dalam kawasan saya, apakala Kerajaan-kerajaan Negeri begitu ghairah memberi kawasan-kawasan balak, maka bila balak-balak ini sudah ditebang, orang yang duduk berhampiran dalam kawasan itu menghadapi pencemaran alam. Air sudah tidak bersih. Air yang dahulu jemih, sudah menjadi mcras. Orang kampung mencuci kain, mencuci bajunya dan pinggan mangkuknya menggunakan air ini. Kementerian ini tidak ada satu usaha dan saya lihat sehingga setakat ini untuk membagikan satu penerangan ataupun tempat mereka memaklumkan kepada masalah-masalah yang mereka hadapi.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat...

Datin Paduka Hajjah Rahmah binti Othman: Saya sudah sebut tadi saya hendak bercakap banyak, tetapi oleh kerana...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Maaf, Yang Berhormat, tidak ada masa ...

Datin Paduka Hajjah Rahmah binti Othman: . . . masa tidak mengizinkan maka saya harap kepada Kementerian berkenaan, saya beri contoh ini tadi supaya satu tindakan lepas ini kita lihat sama ada sebulan atau dua bulan atau tiga bulan tindakan akan diambil. Terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Ahli Yang Berhormat dari Simunjan.

5.47ptg.

Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis (Simunjan): Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada Butiran 020000, Kawalan dan Pemeliharaan Kualiti Alam Sekitar.

Saya seijuju dengan Yang Berhormat dari Shah Alam tadi bahawa tajuk yang perlu dibincangkan atas perkara ini banyak. Saya ingin menyarankan kepada pihak Kementerian ini supaya mengambil kira hakisan sungai, laut di bawah jagaan Kementerian ini dengan berkesan. Saya berkata demikian kerana walaupun saya pernah bercakap dengan Menteri ini secara persendirian, perseorangan bertemu muka mcngcnai hakisan di kawasan saya, di sungai Simunjan, tetapi saya ingin menyarankan sekali lagi supaya diletakkan di bawah Kementerian beliau untuk menjaga hakisan sungai supaya kampung yang duduk di tepi sungai tidak terus terhakis dan rakyat yang tidak mampu untuk pindah randah akan terselamat. Harapan saya supaya tindakan yang konkrit diambil dan aspek ini diletakkan di bawah Kementerian dan dijaga dengan berkesan dan perancangan tertentu dibuat untuk menentukan supaya perkara ini diambil kira dengan seriusnya.

Yang satu lagi saya rasa memanglah kita ini sentiasa mempertahankan negara kita sendiri. Kalau negara lain yang kawasan hutannya hanya 6% lagi mengatakan bahawa Malaysia sepatutnya mengurangkan tebang kayu balak ataupun kayu-kayan, kita melenting, kita marah. Saya rasa kita tidak harus melenting kerana mungkin juga negara-negara itu menyedari bahawa mereka dahulu silap, hinggakan mereka menebang begitu banyak kayu. Dan olch kerana mereka silap dan sadar hakikat ini, mereka ingin negara kita yang masih kaya raya dengan kayu-kayan ini tidak sewenang-wenangnyanya memotong kayu-kayan yang ada di permukaan bumi kita kerana ini akan membawa kerugian kepada negara kita sama juga dengan negara mereka sendiri yang mengkritik negara kita.

Kita ambil secara positif sahaja saya rasa. Saya difahamkan juga misal kata di negara Sarawak, tahun ini penebangan kayu balak lebih kurang dalam sekiiar 15 juta kaki persegi, berlambak daripada tahun lepas. Jadi, ini menampakkan penebangan yang begitu banyak. Jadi, saya percaya Kementerian ini mempunyai kuasa sedikii-sebanyak untuk menentukan supaya penebangan itu dikurangkan dan supaya kawalan diberi kepada pencemaran alam sekitar kerana kata Yang Berhormat dari Shah Alam tadi kalau ditebang kayubanyak sangat mungkin air sungai itu berubah, udara pun berubah, kehidupan harian rakyat di sekitar itu pun terjejas kerana mereka misal kaia orang Penan terjejas kehidupan mereka untuk mendapatkan binatang, sayur-sayuran dan sebagainya. Kita pandang ini dengan positif, bukan saya hendak mengatakan apa-apa, tetapi we take it positively, jangan negatif, Orang ini tegur negeri kita diancam, kerana itu untuk keuntungan kita sendiri, saya rasa.

Tuan Pengerusi, satu perkara lagi yang saya hendak sentuh ialah perkara yang telah disentuh oleh Ahli Yang Berhormat dari Pahang tadi. Kalau mereka ini complaint, dengan izin, mengenai gajah liar, oleh kerana Sarawak dan Sabah tak ada gajah, jadi mungkin orang di sana dahagakan gajah. Oleh itu, saya cadangkan kalau dapat hantarkan gajah yang ada di Pahang itu ke negeri Sarawak, kalau dapat ke Simunjan, supaya dapatlah score point sedikit, untuk pilihanraya akan datang ini. Mungkin ada sponsor yaiig boleh menghantar.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran); Yang Berhormat, sila gulung.

Tuan Haji Bujang bin Haji Uli: Itu sahajalah, apa boleh buat. Hendak ingatkan perkara lain, sudah terganggu dengan Tuan Pengerusi mengarahkan supaya digulung. ApayanghendakdiguIung? Sedikitsangkal, gulung dengan tikar pun tak boleh. Terima kasih.

Dr Nicholas Munong Anak Ibau (Rajang); Tuan Pengerusi, di sini saya ingin sentuhkan tentang mukasurat 209, Maksud Bekalan B. 46, Butiran 020000-Kawalan dan Pemeliharaan Kualiti Alam Sekiiar.

Di sini saya ingin menyambung juga perbincangan yang kila dengar sebenlar tadi dari Ahli Yang Berhormat dari Simunjan dan juga Shah Alam, yang menyentuh tentang pencemaran alam sekitar disebabkan oleh aktiviti pembalakan.

Pembalakan adalah satu aktiviti yang amal besar di Sarawak. Oleh itu menyebabkan kebanyakan sungai adalah didapati "polluted". Oleh itu, kehidupan ikan-ikan dan juga kehidupan air yang ada di sungai-sungai amat berkurangan sekarang. Pada masa dahulu, sungai adalah satu sumber, satu punca di mana orang-orang tempatan boleh menangkap ikan tetapi sekarang sungai itu sudah kenapolluted, dengan izin. Oleh itu, sumber protein yang kila dapat dari sungai-sungai iaitu ikan adalah amat berkurangan. Sekiranya kawasan yang sudah dibalak itu tidak dikawal, saya rasa pollution yang ada di sungai-sungai di Sarawak akan berterusan sehinggabeberapa tahun yang akan datang.

Dari apa yang kila tenggok pada masa ini, Kementerian ini nampaknya tidak ada membuat apa-apa tindakan konkrit untuk mengawal tentang perkara ini. Oleh itu di sini saya ingin mencadangkan tindakan yang saya rasa boleh diambil kira, iaitu kepada kawasan-kawasan yang sudah dibalak, terlebih oeming lagi yang menggunakan traktor iaitu sekiranya kawasan itu dibiarkan begitu sahaja, pollution akan berterusan oleh kerana hujan yang jatuh kepada muka bumi yang "bare" itu, dengan izin, akan menyebabkan pollution. Dengan ini, saya mencadangkan, mengapa tidak kita menanam rumput-rumput yang cepat tumbuh di kawasan-kawasan itu supaya ini akan dapat mengawal air hujan yang terus jatuh ke muka bumi.

Selain dari itu saya juga mencadangkan mengapa tidak kita menanam pokok-pokok kelapa sawit kepada kawasan-kawasan itu kerana pokok kelapa sawit adalah satu tumbuhan yang cepat tumbuh dan jugacepat mengeluarkan buah yang boleh dimakan oleh hidupan-hidupan liar di hutan. Ini akan memulihkan hidupan liar di hutan-hutan di Sarawak. Saya difahamkan buah-buah kelapa sawit ialah sejenis buah yang disukai oleh kebanyakan binatang yang ada di hutan-hutan. Dengan itu, saya menyeru supaya cadangan saya diambil kira supaya Kerajaan memulihkan keadaan alam sekitar dan hutan-hutan yang sudah dibalak di Sarawak.

Perkara yang kedua yang saya ingin menyentuh di sini ialah mengenai keadaan di Sarawak di mana orang tempatan menggunakan racun serangga yang berleluasa, orang yang menggunakan racun serangga yang tidak bertanggungjawab iaitu terutama sekali di kawasan Rajang Delta di sungai Pasin, sungai Semah, sungai Lengan dan di Batang Igan di mana orang tempatan menggunakan racun serangga untuk menangkap ikan. Kegiatan seperti ini adalah amat berleluasa dan telah menyebabkan kekurangan udang-udang di lempat-lempat itu. Pada masa ini tangkapan udang oleh orang tempatan amat berkurangan. Kadangkala orang yang menggunakan racun serangga itu pernah ditangkap dan didakwa kepada pihak polis atau pihak pegawai daerah, tetapi pada masa kini pegawai daerah ataupun pihak polis tidak dapat membuat hukuman, tak boleh membuat tindakan apa-apa oleh kerana pada masa ini tidak ada undang-undang atau Akta yang boleh menghukum orang yang membuat kegiatan seperti ini. Maka dengan ini saya ingin mengemukakan suatu cadangan-sebelum mencadangkan, saya ingin tahu, adakah Kementerian Yang Berhormat Menteri yang berkenaan sedar perkara ini berlaku di Sarawak. Jika sedar, apakah tindakan yang telah diambil.

Dengan ini, saya ingin mencadangkan supaya Kerajaan membuat satu Akta atau satu undang-undang supaya orang-orang yang membubuh, mencurahkan racun ke

sungai-sungai, orang-orang yang tidak bertanggungjawab itu dihukum oleh kerana racun yang dibuang untuk menangkap ikan itu adalah satu perbuatan yang tidak bertanggungjawab yang mero.sakkan atau mencemai air-airsungai disana. Dengan itu saya ucapkan terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Saya minta Yang Berhormat Menteri, sila jawab.

558ptg.

Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar (Tuan Law Hieng Ding): Tuan Pengerusi, terlebi dahulu ingin saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian di dalam perbahasan ke atas belanjawan Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar terutama kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengutarakan cadangan-cadangan yang membina. Saya akan cuba menjawab point-point yang telah dibangkitkan itu seberapa yang boleh.

Ahli Yang Berhormat dari Kota Selar telah menyentuh soal mengenai kekurangan pegawai yang terlatih dan juga alat kelengkapan bagi Jabatan Alam Sekitar sebagai langkah demi memperbaiki sistem pengurusan alam sekitar di negara kita ini. Berhubung dengan pertambahan pegawai yang terlatih, Kerajaan akan cuba memberikan peluang latihan untuk seberapa ramai pegawai yang boleh serta alat-alat kelengkapan yang diperlukan oleh Jabatan itu. Walaupun latihan dijalankan di Jabatan tersebut, sesetengah daripada pegawai Alam Sekitar perlu dihantar keseberang laut untuk mengikuti kursus-kursus yang khas.

Setakat ini Jabatan Alam Sekitar sudah mempunyai peralatan komputer yang akan menjadikan kerja pengawasan lebih cekap dan lincin.

Mengenai upaya untuk menjalankan kajian ke atas lapisan ozon, ingin saya memaklumkan bahawa kita tidak mempunyai apa-apa rancangan untuk

menjalankan kajian terhadap lapisan ozon walaupun negara kita menyertai persidangan antarabangsa mengenai soal pengurangan dan perlindungan lapisan ozon.

Satu kajian telah diadakan oleh Jabatan Perkhidmatan Kaji Cuaca dengan seorang penyelidik dari Jabatan Fizik dari Universiti Sains Malaysia, di kawasan Kuala Lumpur dalam tahun 1981 dan 1982, tetapi masih belum memperolehi hasil yang tepat. Penyelidik tersebut bercadang meneruskan kajian tersebut.

Berhubung dengan alat-alat kelengkapan untuk menganaalisa sisa-sisa toksid, sukacita saya memaklumkan di sini bahawa kami berpendapai buat masa ini tidak perlu diwujudkan kemudahan-kemudahan menganalisa di Jabatan Alam Sekitar oleh kerana kemudahan-kemudahan ini sudah pun terdapat di jabatan lain termasuklah Jabatan Kimia iaitu sebuah jabatan di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar.

Unluk makluman Ahli Yang Berhormat, Jabatan Alam Sekitar akan mencadangkan Pusat Pengawasan Latihan dan Penyelidikan Gunaan Alam Sekitar di bawah Rancangan Malaysia Keenam.

Tuan Lau Dak Kee: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat dari Pasir Pinji . . .

Tuan Law Hieng Ding: Tuan Pengerusi, saya ada banyak lagi hendak jawab, oleh kerana...

Tuan Lau Dak Kee: Minta penjelasan sedikit sahaja.

Tuan Law Hieng Ding: Sila.

Tuan Lau Dak Kee: Terima kasih. Memandangkan sisa-sisa toksid yang telah dibantah begitu keras oleh orang-orang tempatan di Sepang, mengapa Kerajaan tidak ambil kira bantahan-bantahan itu di mana tempat yang membuang sisa-sisa

toksid itu dapat dipindah ke tempat-tempat yang lain. Juga mengapa Kerajaan tidak menimbang sama ada Kerajaan akan menghalang sisa-sisa radioaktif yang telah dikciuarkan daripada Asia Rare Earth di Bukit Merah, Perak itu dihalang sama sekali sebab ini tidak membawa apa-apa faedah atau manfaat kepada masyarakat kita.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Sudah Yang Berhormat.

Tuan Law Hieng Ding: Tcrima kasih, Tuan Pengerusi. Soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat dari Pasir Pinji, iaiiu mengenai sisa-sisa toksid; saya akan menjawab perkara itu selepas saya menyelesaikan penjelasan terhadap perkara yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Bcrhormat dari Kota Setar.

Mengenai sisa-sisaradioaktif, saya ingin memaklumkan kepada Ahli Yang Berhormat ianya bukan di bawah bidang Kementerian saya, tetapi di bawah jagaan Lembaga Pelesenan Tenaga Aiom.

Tuan Pengerusi, mengenai perkembangan antarabangsa dalam menghadapi masalah pertukaran iklim, agensi-agensi di bawah Kementerian Sains, Tcknologi dan Alam Sekitar akan mengikuti dengan rapi aktiviti-aktiviti aniarabangsa dan akan mempertingkatkan program-program kajian dan projek-projek tertentu untuk mengatasi masalah kenaikan panas laut misalnya dalam Rancangan Malaysia Keenam.

Menyentuh soal kepanasan bumi dan seterusnya mengakibatkan kenaikan permukaan .au, sayainginmengatakanbahawa keadaan perubahan iklim menjadi lebih panas disebabkan oleh pembakaran bahan api fosil dan penggunaan kenderaan bermotor.

Perlu diambil perhatian bahawa pembakaran bahan api fosil ini berlaku di negara-negara maju yang mempunyai banyak induslri dan berjuta-juta buah kereta. Oleh yang demikian, negara-negara

maju mesti membuat kajian dan mengambil langkah untuk mengurangkan penggunaan bahan api fosil dan kenderaan bermotor. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, mengikut kajian oleh badan-badan antarabangsa, kepanasan yang disebabkan pembakaran bahan api fosil oleh negara-negara membangun hanya 2% CO₂ pada keseluruhannya. Yang bererti, 88 disebabkan oleh pelepasan CO₂ dari negara-negara maju.

Dan begitu juga mengenai Deklarasi Langkawi, Kerajaan bukan sahaja serius dalam mcrangka deklarasi ini bahkan juga telah pun melaksanakannya. Pertama, dengan menubuhkan sebuah Urusetia di Kementerian Luar Negeri; keduanya semua agensi Kerajaan telah diarahkan melalui Pekeliling Bil. 3/1989 supaya mengambil kira faktor-faktor alam sekitar dalam persediaan Rancangan Malaysia Keenam. Ketiganya, semua aktiviti-aktiviti swasta dan agensi pembangunan Kerajaan yang telah ditetapkan adalah dikehendaki menjalankan kajian EIA.

Ahli Yang Berhormat dari Sepang lelah membangkiikan mengenai cadangan tapak pelupusan bahan-bahan toksid yang merbahaya di Sepang. Kawasan Sepang telah dikenal pasti oleh agensi-agensi Kerajaan Negeri Selangor dan Jabatan Alam Sekitar anlara tcmpt-icmpt yang boleh dibangunkan oleh pihak swasta bukan untuk membuang bahan-bahan toksid yang merbahaya tetapi adalah untuk mengumpul, memproses dan mengolah bahan-bahan buangan perindustrian yang diterima dan sisa-sisa yang diolah dan tidak bertoksid lagi disimpan di situ dengan baik, terkawal dan terselamat dari apa-apa bahaya lagi. Kerajaan hanya akan memutuskan tapak ini atau mana-mana tempat pun sebaik sahaja firma yang dipilih selesai menjalankan kajian terperinci penilaian kesan-kesan alam sekitar, dan setelah firma ini dengan kerjasama Jabatan Alam Sekitar telah berjaya dan selesai mengambil pandangan-pandangan penduduk setempat dan para pemimpin tempatan termasuk Ahli-ahli Yang Berhormat Wakil Rakyat

Tuan Lau Dak Lee: (*Bangun*)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat...

Tuan Law Hieng Ding: Djilam hal ini, sekiranya saya...

Tuan Lau Dak Kee: Tuan Pengerusi, saya minia penjelasan.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, dia minta penjelasan. Beri jalan aiau tidak?

Tuan Law Hieng Ding: Saya rasa pada masa ini cukuplah ...

Tuan Lau Dak Kee: Berkenaan dengan sisa-sisa toksid ...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Nanti Yang Berhormat! Beri jalankah tidak?

Tuan Law Hieng Ding: Saya fikir tidak ada masa. Saya minta maaf.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Duduk Yang Berhormat!

Tuan Lau Dak Kee: Boleh timbang semula?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat dari Pasir Pinji, duduk!

Tuan Law Hieng Ding: Saya sudah jawab di sini Yang Berhormat.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat Pasir Pinji, duduk!

Tuan Lau Dak Kee: Saya minta timbang semula sahaja. Apa hendak kena marah.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat dari Pasir Pinji, duduk! Saya hendak beri Yang Berhormat peluang ...

Tuan Lau Oak Kee: Saya minta dia itu...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Duduk Yang Berhormat!

Tuan Lau Dak Kee: Tuan Pengerusi

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, duduk! Sila teruskan.

Tuan Law Hieng Ding: Yang Berhormat, minta maaf, oleh kerana masa terhad dan banyak soalan lagi saya hendak jawab. Semasa itu Ahli Yang Berhormat dari Sepang bolchlah menemui syarikat-syarikat yang dipilih yang akan mengadakan perjumpaan dengan ketua-ketua kampung atau Wakil-wakil Rakyat.

Tuan Haji Mohd. Sharif bin Jajang: (Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat dari Sepang!

Tuan Haji Mohd. Sharif bin Jajang: Tuan Pengerusi, saya ingin penjelasan. Adakah dalam ingatan Yang Berhormat Timbalan Menteri berapa kali Menteri membuat pengumuman bahawa Sepang ini tempatnya sesuai untuk pembuangan sisa-sisa toksid. Dan adakah dengan penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi bahawa bolch memberi jaminan kepada saya bahawa selepas ini Yang Berhormat Menteri atau Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak membuat pengumuman atau mengatakan bahawa Sepang ini adalah satu tempat yang paling sesuai untuk pembuangan sisa-sisa toksid ataupun pembuangan sisa-sisa toksid yang sudah diolah. Dan kalau ada jaminan sedemikian bererti barulah boleh Kementerian mengatakan Sepang ataupun pemilihan tempat ini akan dipertimbangkan.

Seperkara lagi, tentulah tidak lojik ataupun tidak munusabah bagi saya untuk hendak merundingkan perkara ini dengan syarikat yang akan ditawarkan kcrja itu

nanti. Di pehngkat awalnya saya masih lagi memerlukan jaminan dan juga kepastian daripada Kementerian ini. Terima kasih.

Tuan Law Hieng Ding: Tuan Pengerusi, seperi saya telah jawab sebentar tadi, tidak ada mana-mana tempat yang telah diputuskan oleh Kerajaan untuk menjadikannya sebagai tempat pembuangan sisa-sisa toksid dan bcrbahaya yang telah diolah sehinggalah hasil daripada yang akan dijalankan oleh kedua-dua syarikat itu diteliti oleh Kementerian saya. Bila sampai masa itu, Kementerian akan menimbang semula apa yang dibangkitkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Sepang.

Ahli Yang Berhormat dari Bukit Mas telah membangkitkan perkara sama ada Kementerian saya boleh menubuhkan Pusat Sains dan Taman Teknologi di seluruh negara atau di setiap negeri terutamanya di negeri Sarawak. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, \$1 jula merupakan peruntukan permulaan dan peruntukan tambahan akan dimintadi bawah Rancangan Malaysia Keenam. Bcrkenaan dengan cadangan untuk mengadakan Pusat Sains dan Taman Teknologi di negeri-negeri lain, khususnya di negeri Sarawak, cadangan ini akan ditimbangkan, tetapi Taman Teknologi yang akan didirikan di Kuala Lumpur ini adalah untuk menjalankan penyelidikan dan pembangunan. Kementerian ini akan menimbangkan pelanjutan cadangan ini ke tempat-tempat lain sehingga kejayaan projek ini dipastikan.

Ahli Yang Berhormat dari Rajang telah membangkiikan mengenai penggunaan racun serangga di beberapa lempat atau sungai di Sarawak. Saya ingin memaklumkan di sini, buat masa ini tidak ada sebarang undang-undang bagi mengawal atau mengambil tindakan terhadap akti viti menuba atau meracun ikan di sungai-sungai di Sarawak. Akta Perikanan 1985 belum dikuatkuasakan di Sarawak secara total. Strategi sekarang hanyalah meminta kerjasama pihak polis untuk menyiasat dan mengharass pihak-pihak yang terlibat dan Kementenan Pertanian di peringkat negeri sedang

merangka undang-undang bagi mengawal kejadian tersebut. Juga mengenai pencemaran sungai-sungai di Sarawak, untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, mengikut pengawasan yang dijalankan oleh Kementerian saya, kebanyakan sungai-sungai di Sarawak itu masih bersih dan terkawal. Pcm balakan adalah salah satu sebab yang menyebabkan pencemaran air sungai dan ada juga sebab-sebab lain seperti pembukaan jalan, pertanian yang berpindah-pindah dan sebagainya.

Saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Padang Terap dan Marang. Adalah benar gajah-gajah di kawasan Padang Terap dan Marang menyebabkan masalah kepada penduduk-penduduk luar bandar. Ini adalah disebabkan hutan-hutan yang merupakan habitat untuk gajah-gajah telah dibuka dan dijadikan kawasan pertanian khususnya tebu. Kementerian saya melalui Jabatan Perhilitan telah pun membuat rancangan menangkap dan memindahkan gajah-gajah tersebut ke kawasan hutan Tadahan Air, Ampangan Muda dan sebagainya. Sebahagian besar dari perbelanjaan akan dibiayai oleh Kementerian saya, ini termasuklah kakitangan, raahir, alat-alatan menangkap gajah, jerat dan kenderaan besar seperti lori 10 tayar.

Adalah diharapkan Kerajaan-kerajaan Negeri dan juga pihak-pihak petani seperti di Gula Padang Terap dapat membekalkan sumbangan dan bantuan. Perkara ini sedang dibincang dengan Kerajaan-kerajaan Negeri dan juga pihak Jabatan Pertanian. Bantuan seperti ini telah diterima dari negeri-negeri lain seperti Perlis, Perak, Negeri Sembilan, Pahang dan Terengganu di mana masalah-masalah yang lebih serius telah atau hampir diatasi.

Mengenai masalah babi hutan yang merosakkan tanaman, tuan punya tanah sememangnya diberi kuasa untuk membunuh musuh tanaman itu. Ini akan dikecualikan di bawah Akta Perlindungan Hidupan Liar.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat dari Shah Alam telah membangkitkan beihubung dengan pencemaran alam sekitar disebabkan asap dan air yang dikeluarkan oleh kilang-kilang dan kenderaan-kenderaan. Kementerian ini memang mengawasi dengan rapi perkara-peikara ini dan mengikut peraturan-peraturan yang telah ditetapkan. Aduan mengenai alam sekitar boieh dibuat oleh orang ramai kepada Jabatan Alam Sekitar atau Pejabat Wilayah dan juga kepada cawangan Jabatan ini di peringkat negeri,

Ahli Yang Berhormat dari Shah Alam juga membuat cadangan untuk mendirikan satu Pusat Sumber Penerangan. Kementerian saya akan mengambil perhatian dan memberi pertimbangan ke atas cadangan itu.

Ahli Yang Berhormat dari Simunjan...

Dr Nicholas Munong Anak Ibau:
(Bangun)

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, Yang Berhormat dari Rajang minta penjelasan.

Dr Nicholas Munong Anak Ibau: Tuan Pengerusi, saya ingin minta penjelasan. Saya tahumungkin Timbalan Menteri akan habis menjawab. Jadi sebelum habis, saya ingin meminta penjelasan tentang perkara yang telah disebutkannya tadi. Yang Berhormat Timbalan Menteri mengatakan iaitu kegiatan pertanian yang berpindah-pindah adalah satu kegiatan yang mencemarkan sungai-sungai di Sarawak. Dengan ini saya ingin tahu adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri pernah pergi ke tempat-tempat di mana aktiviti pembalakan tidak pernah dijalankan di kawasan itu. Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri pernah pergi ke sungai-sungai yang berkenaan? Dan adakah keadaan sungai di tempat-tempat itu polluted jika dibandingkan dengan tempat-tempat lain yang sudah dibalak? Kalau Yang Berhormat Timbalan Menteri mengatakan kegiatan bercucuk tanam yang berpindah-pindah dari satu tempat ke satu tempat adalah satu aktiviti mencemarkan alam sekitar.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Yang Berhormat, tolong pendekkan.

Dr Nicholas Munong Anak Ibau: Itu yang saya rasa tidak betul kerana tempat-tempat yang belum dibalak, aimya masih bersih. Kita boleh pergi ke hulu-hulu sungai yang masih belum dibalak pada masa ini.

Yang kedua, tadi saya mencadangkan iaitu kita patut menanam rumput di tempat-tempat yang sudah dibalak dan patut menanam pokok-pokok yang dapat mengeluarkan buah. Adakah Yang Berhormat bersetuju dengan cadangan saya itu?

Tuan Law Hieng Ding: Tuan Pengerusi, mengenai pencemaran air sungai, saya kata pertanian berpindah-pindah adalah salah satu sebab utama. Saya mengakui bahawa kegiatan pembalakan kayu balak itu adalah salah satu sebab yang besar yang telah mengancam atau mencemari air sungai.

Berkenaan cadangan Ahli Yang Berhormat mengenai menanam rumput dan bukan menanam kelapa sawit, itu bukan di bawah bidang kuasa saya. Itu terpujanglah kepada Kerajaan Negeri oleh sebab hal kegunaan tanah dan eksploitasi sumber-sumber asli adalah di bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri.

Ahli Yang Berhormat dari Simunjan juga menyentuh hal hakisan tanah. Saya ucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat di atas cadangan itu tetapi perkara ini bukanlah satu perkara yang boleh diselesaikan oleh Kementerian saya sendiri, tetapi adalah tertakluk kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Itu adalah kuasa Yang Amat Berhormat dalam perkara seperti ini.

Saya mengucapkan terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Simunjan dan itulah, Tuan Pengerusi, yang dapat saya jawab dan jika ada apa-apa perkara yang disentuh dan belum dapat saya jawab, saya minta maaf dan Kementerian saya akan

mengambil perhatian dan memberi pertimbangan dengan sewajarnya. Saya sekali lagi mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat di atas setiap teguran dan cadangan yang membina dan jika cadangan-cadangan itu yang boleh dilaksanakan, Kementerian akan berbuat sedemikian. Terima kasih.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah 574,502,700 untuk Maksud B. 46 di bawah Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan diselujukan.

Wang sebanyak \$74,502,700 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak \$68,664,500 yang disebutkan dalam Maksud P. 46 dalam Anggaran Pembangunan, 1990 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemukakan bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak \$68,664,500 untuk Maksud P. 46 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan, 1990.

Maksud B. 47 dan B. 48 (Jadual)—

Maksud P. 47 dan P. 48 (Anggaran Pembangunan 1990)—

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Yijandran): Ahli-ahli Yang Berhormat, Maksud Bekalan B. 47 dan B. 48 dan Maksud Pembangunan P. 47 dan P. 48 di bawah Kementerian Pengangkutan terbuka untuk dibahas. Ahli Yang Berhormat dari Bukit Mas.

6.25 ptg.

Tuan Mutang Tagal (Bukit Mas): Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Maksud Pembangunan P. 47, Butiran 10500, tajuk Membaiki Padang Terbang Luar Bandar.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyarankan kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai dengan padang terbang di kawasan saya iaitu di Limbang. Memandangkan padang terbang di Limbang ini adalah dibina di bawah Gunung Bukit Mas dan oleh kerana itu pendaratan ke atas padang terbang ini banyak kali menghadapi masalah oleh kerana angin yang kencang. Selepas hujan apabila kapalterbang ingin mendarat, kapalterbang tidak dapat mendarat oleh kerana angin yang kencang, "wind-speed" kira-kira tiga, empat kaki daripada padang itu begitu kencang sekali sehingga kita tidak dapat mendarat.

Saya diberitahu bahawa satu siasatan telah pun dibuat oleh Jabatan Perkhidmatan Penerbangan Awam tentang masalah ini dan saya difahamkan bahawa satu laporan telah pun disediakan di mana laporan ini telah memberi saranan iaitu untuk memperbaiki dan memperbesarkan padang terbang Limbang yang sedia ada. Keputusan ini, saya rasa, Tuan Pengerusi, tidak wajar dan tidak berpatutan oleh kerana lapangan ini adalah diletakkan di bawah gunung dan rakyat di Limbang telah pun membantah mengenai dengan cadangan ini dan mereka mahu supaya kalau dapat, satu padang terbang baru, satu lapangan bani dibina di satu tapak yang lain dan bukan di kawasan yang sedia ada sekarang.

Saya pun telah beberapa kali menaiki kapalterbang dan telah pun mengalami banyak kesulitan apabila mendarat selepas hujan. Saya berharap supaya perkara ini diberi pertimbangan yang serius dan berat oleh Kementerian dan mungkin satu sebab kenapa keputusan ini dibuat oleh pihak

Perkhidmatan Penerbangan Awam untuk memperbaiki padang yang sedia ada ialah kerana masalah kewangan. Kalau masalah kewangan itu satu masalah yang besar, saya rasa apa yang lebih penting ialah supaya jangan kita memboroskan peruntukan untuk memperbaiki padang terbang yang ada sekarang di tempat yang tidak sesuai. Kalau dapat, kita menimbangkan peruntukan dan membina satu lapangan terbang yang lebih baik di satu tapak yang sesuai di mana tidak ada gunung yang berdekatan dengan lapangan tersebut. Oleh kerana kalau Lebuhraya Pan-Borneo menghubungi Brunei, Temburong, Sabah, Sarawak, Lawas, Limbang—kawasan saya—ini akan juga menarik penumpang (passenger) daripada Brunei untuk menaiki kapalterbang kita juga dan dalam beberapa tahun yang lepas, "capacity load" di kapal terbang telah pun meningkat dan sangat sesak ...

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat, Yang Berhormat boleh sambung pada hari Isnin.

Tuan Mutang Tagal: Terima kasih.

Tuan Haji Bujang bin Haji Ulis: Tidakkah hari Jumaat ini, pukul 7.00 berhenti?

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Yang Berhormat baru datang daripada mana? (Ketawa) Majlis bersidang semula sebagai majlis mesyuarat.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Tuan Pengerusi (Tuan D. P. Vijandran): Ahli-ahli Yang Berhormat, masa sudah cukup. Mesyuarat ditangguhkan sehingga pukul 2.30 petang hari Isnin.

Dewan ditangguhkan pada pukul 6.30 petang.